

kořenovník

soupis eldarských
etymologických
kořenů

coirë 2013

quenyalambë

KOŘENOVNÍK

SOUPIS ELDARSKÝCH ETYMOLOGICKÝCH KOŘENŮ

Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena
s využitím sekundárních pramenů z oboru
eldarské jazykovědy

sepsal Quen

Coirë 2013

Předmluva

Kořenovník je přehledem etymologických kořenů (někdy méně vhodně zvaných kmeny), z nichž se odvozují slova ve všech eldarských jazycích. Koncept kořenů bych označil za základní prvek Tolkienova komplexního přístupu k elfím jazykům, neboť tyto jazyky sjednocuje a dává jim diachronní (časový, vývojový) rozměr.

Z vnitřního pohledu reprezentují kořeny představu elfích jazykovědců o vývoji jejich vlastních jazyků. Kořeny nejsou samy o sobě slovy, jsou však patrně velmi blízko slovům nejstarších elfích jazyků – prvotní elfštiny a obecné eldarštiny. Mají poměrně pevnou strukturu a inventář hláskových prvků. Postupy, jakými se z nich odvozovala slova, jsou vcelku dobře známy.

Při psaní Kořenovníku jsem využíval Tolkienovy texty ze všech období tvorby. Některé údaje prošly úpravami – jedná se zejména o kořeny ze starého Qenya Lexiconu, které jsem upravil, aby zapadaly do nové struktury kořenů a aby z nich bylo možno dále odvozovat. Homonymní kořeny vypisuji bez omezení a odlišuji je číslicemi. Hojně vyznačuji vztahy mezi kořeny.

Kořenovník má dokumentovat Tolkienovo jazykové dílo z jiného pohledu než slovníky (které zobrazují obvykle jen „povrch“). Má sloužit jako pomůcka pro odvozování quenijských slov: umožňuje totiž využití znalostí kořenů tam, kde znalost hotových slov chybí. Kořenovník je i doplněním Slovníku – skrze kořeny může uživatel získat představu o hlubších souvislostech slov.

V předkládané podobě je Kořenovník kompletní a bude procházet jen menšími úpravami, jejichž vhodnost se ukazuje při psaní Slovníku. Rovněž budou přidávány nově získané informace. Máte-li k textu nějaké poznámky, náměty či námitky, potěší mě, když mi napíšete.

autor

Stavba kořenů

Eldarský etymologický kořen se skládá ze souhláskových prvků, mezi nimiž se nachází shodné prvky samohláskové. Souhláskovým prvkem může být

- souhláska zapisovaná jedním písmenem – T, K apod.,
- souhláska přídechová vyznačená písmenem H – TH, PH, KH,
- dvojice souhlásek vzniklá zesílením – D ◀ ND, L ◀ GL aj.,
- na začátku kořene kombinace s a jiného souhláskového prvku – ST, SKH apod.,
- kombinace výše vypsaneho s polosamohláskou – KJ, KHJ, KW apod.

Zvláštním případem je quenijský určitý člen *i*, v němž nelze nalézt žádný kořen se souhláskou, a záporný prvek *u-/ú-*, který též podle pozdějších zdrojů ani v nejstarší fázi jazyka neměl souhlásku.

Použitelné samohlásky jsou stejné jako v quenijštině, tj. I, E, A, O, U. Kořeny z Qenya Lexiconu mohou mít místo samohlásky slabikotvornou souhlásku (L, N, R, S), ale takovéto kořeny se později nevyskytují a lze je upravit na tvary v obvyklém uspořádání. V Kořenovníku jsou tyto úpravy vyznačeny.

Podle počtu souhláskových prvků se rozeznávají kořeny

- jednosouhláskové – např. EL, LU,
- dvojsouhláskové – TEŇ, KHIL, SKWAR,
- trojsouhláskové – GALAD, STALAG.

V některých případech vznikl dvojsouhláskový kořen rozšířením (prodloužením) jednosouhláskového; a podobně v některých trojsouhláskových kořenech rozeznáváme původní dvojsouhláskový tvar. Znáмым příkladem je KWEN „elf“ a KWET „mluvit“ od KWE, nejstaršího slovního základu pro označení vokální řeči. Delší než trojsouhláskové kořeny se nevyskytují, a to ani mezi kořeny vzniklými rozšířením jiných kořenů.

Samohláska, která vyplňuje souhláskovou „kostru“ kořene, se označuje jako kořenová samohláska aneb *sundóma*. V základním tvaru stojí mezi všemi souhláskovými prvky kořene a může se psát i na konec jako tzv. samohláskové rozšíření (*ómataina*), aniž by se cokoli měnilo. Není tak žádného rozdílu např. mezi psáním KHIL a KHILI.

Kořenová samohláska zopakovaná na začátku kořene se nazývá augment. Položením *sundómy* na začátek kořene vznikl např. kořen ANAR „Slunce“ od NAR¹ „plamen, oheň“.

U jednosouhláskových kořenů je volnost umístění samohlásky omezena: jeden z výskytů *sundómy* může být pevný. Jsou tak kořeny s pevnou samohláskou

- počáteční – ES „jmenovat“, ET „ven, vně“,
- koncovou – SI „toto, zde, nyní“, JU „dva, oba“,
- žádnou – AN² \ NA² „být“, IM¹ \ MI „v, uvnitř, dovnitř“.

Při nedodržení pevné samohlásky změním význam kořene (např. ES/SE) nebo dostaneme kořen, který neexistuje, či jeho význam neznáme (JU/*UJ). Pevná samohláska nemůže být v zápisu vynechána. U kořenů bez pevné samohlásky je při změně umístění samohlásky výsledkem variace zpravidla s malým nebo žádným významovým posunem (IM¹ \ MI).

Vyskytují se kořeny zakončené samohláskou *u*, aniž by to byla kořenová samohláska. Tato samohláska se v Kořenovníku narozdíl od běžné *ómatainy* zapisuje. Je možné, že by záměna zápisu *u* a *w* (např. NIKW/*NIKU) nebyla chybou, třebaže *u* je prvkem samohláskovým, a *w* souhláskovým.

Vysvětlivky ke Kořenovníku

Heslo v Kořenovníku začíná etymologickým kořenem sázeným tučně a kapitálkami. Stejně znějící kořeny jsou odlišeny číslicemi v horním indexu (např. **3OR¹**, **3OR²**). Symbol « značí úpravu provedenou někým jiným než Tolkienem; následuje původní, doložená podoba. To se týká zejména mých úprav slov z QL. Přízvuk u kořenů vyznačen není. Rovněž není vyznačena délka samohlásek, třebaže ji Tolkien u některých kořenů psal.

Má-li kořen více významů, aniž by bylo třeba jej dělit na více kořenů homonymních, jsou tyto vyznačeny tučným římským číslem (I., II. atd.). V hranatých závorkách je vypsán odkaz na zdroj. Zkratky zdrojů jsou vysvětleny v tabulce dále. Vypsány jsou nejvýše tři nejdůležitější zdroje.

Objevuje-li se u odkazu na zdroj hvězdička *, znamená to dotvoření ne zcela doloženého kořene. Správně by patřila před kořen samotný, ale to by rušilo zarovnání. Za zdrojem mohou být uvedeny informace o souvisejících kořenech, viz níže.

Následuje vysvětlení významu kořene. Pokud se jedná o jeho přímý překlad, slova jsou uzavřena v uvozovkách. Hvězdička před překladem opět značí údaj, který není Tolkienem přímo uveden. Význam kořene chybí, pokud jej z odvozených slov nelze s přiměřenou jistotou ani odhadnout – pak jsou přeložena až odvozená slova. Rovněž není psán u některých rozšíření kořenů při zachování významu.

Za dvojtečkou jsou psána kurzívou quenijská slova. Zkratka *Tel.* značí, že od kořene jsou známa pouze slova v telerijské jazykové větvi. Za odvozenými slovy jsou uvedeny odkazy na související kořeny – vysvětlení symbolů je uvedeno níže. Heslo je zakončeno komentářem odděleným značkou *]*.

Značky souvislostí kořenů

- > vytvořeno augmentem (sundómou v předponě) z následujícího
- < odtud vytvořeno augmentem následující
- ▷ vytvořeno rozšířením z následujícího
- ◁ odtud vytvořeno rozšířením následující
- ▶ vytvořeno zesílením (antoryamě) z následujícího
- ◀ odtud vytvořeno zesílením následující
- ∫ reverzace (otočení) jednosouhláskového kořene
- & splynutí kořenů v odvozených slovech, ovlivňování významů
- následuje odkaz na kořen, který je či by mohl být příbuzný hláskovou variací
- ◇ následuje odkaz na kořen stejného nebo podobného významu
- × následuje odkaz na kořen opačného významu

Odkazy na zdroje

Zdroje jsou vypsány zkratkou, číslo strany se neuvádí. Není tedy možno podle odkazu rychle vyhledat původní údaj; účelem uvádění zdrojů je spíše poskytnout informaci o období vzniku a charakteru zdroje, z něhož výraz pochází.

Primární zdroje

- Et The Etymologies (1936–38), obsaženo v LR
- GL The Gnomish Lexicon (kolem 1917), vyšlo v r. 1995 jako PE11
- LotR The Lord of the Rings – Pán prstenů, 1. vyd. 1954, 2. vyd. 1966
- LR The Lost Road and Other Writings (texty z 2. pol. 30. let), HoME V., vyd. 1987
- MC The Monsters and the Critics (and Other Essays) – Netvoří a kritikové (a jiné eseje), obsahuje báseň Markirya z konce 60. let, vyd. 1983
- MR Morgoth's Ring (kolem r. 1960), HoME X., vyd. 1993
- PE Parma Eldalamberon, periodikum: PE11–16 obsahují starší texty (do konce 30. let), PE17 současná s Pánem prstenů
- PM Peoples of Middle-earth (konec 60. let), HoME XII., vyd. 1996
- QL The Qenya Lexicon (1915–1920), vyšlo v r. 1998 jako PE12
- S The Silmarillion – Silmarillion, vyd. 1977
- UT Unfinished Tales of Númenor and Middle-earth – Nedokončené příběhy Númenoru a Středozemě (50. a 60. léta), vyd. 1980
- VT Vinyar Tengwar, periodikum: většinou 50. a 60. léta; VT45, 46 obsahují dodatky a opravy k Et; VT27, 28, 36, 40 staré písennosti
- WJ The War of the Jewels (zejm. text Quendi and Eldar, 1959–60), HoME XI., vyd. 1994

Zdroje nedoložených slov

- HKF Helge Kåre Fauskanger, <http://folk.uib.no/hnohf>
- LF Laisi Finwen, <http://laisifinwen.wz.cz>
- PPQ Parma Penyanë Quettaron, <http://www.elvish.org/gwaith/ppq.htm>
- Q Quen, <http://quenyalambe.bluefile.cz>

Příklady

Uvedme pro příklad skupinu hesel z Kořenovníku:

LAW⁴ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa, loitë* ◁ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL⁴, KEW², KOJ, TUJ

LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW⁴ „zlato, zlaté světlo“: *laurë, laurëa, lávar, löar* ◀ GLAWAR ◊ KUL, MALAT } Pův. zřejmě označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně Laurelinu – taková je souvislost s LAW⁴.

GLAWAR [Et] ► LAWAR *„zlato, zlaté světlo“: *Tel.*

Budiž vysvětleno, jaké informace tyto položky poskytují. Uvádí se kořen LAW, který je znám z Qenya Lexiconu a Parmy Eldalamberon sedmnácté; je přeložen jako „(rostlinný) život“. Jelikož je znám ještě jeden kořen stejného znění, značí se tento číslicí 1 v horním indexu.

V quenijštině se kořen projevuje ve slovech *laucë, laucien, löa, loitë*. Tento dvousouhláskový kořen má trojsouhláskové rozšíření LAWAR. Je znám kořen LAJ, u něž kvůli hláskové i významové podobnosti je možné, že je s LAW⁴ příbuzný. Kořeny podobného významu zahrnují GAL⁴, KEW², KOJ a TUJ.

Kořen LAWAR je doložen v PE17 a v Etymologiích. Jedná se o rozšíření kořene LAW⁴. Význam kořene je „zlato, zlaté světlo“ a v quenijštině se projevuje ve slovech *laurë, laurëa, lávar, löar*. Je zaznamenána zesílená podoba kořene GLAWAR. Podobný význam mají kořeny KUL a MALAT. U hesla je komentář, který vysvětluje významovou souvislost s LAW⁴.

Kořen GLAWAR je uveden v Etymologiích, vznikl zesílením počáteční souhlásky kořene LAWAR. Význam je nejspíše „zlato, zlaté světlo“ – tedy jedná o čistě hláskovou variaci, změně významu nic nenasvědčuje. Z této podoby kořene se odvozovalo jen v telerijských jazycích.

A

- AB** [W], PE17, Et] } BA záporný kořen používaný k vyjádření vůle, tj. odmítnutí či zákazu, nikoli k popření faktů: *avá, áva, ava-* (*avaquetima*), *Avari* } AL², UG¹, UM¹
- AD**¹ [PE17, VT49] „u, vedle, mimo“: *ar, ara* } Jiné zdroje mají AS² a AR³, patrně se má jednat o tentýž slovtvorný základ.
- AD**² [Et] „vchod, brána“: *ando, andon* } PHEN } PE17 odvozuje tato slova od AN¹.
- AJ**¹ [PE17, QL] „uctívat, vážít si“: *airë, airëa, aiya* } AJAN } KHU } Jiné zdroje odvozují od GAJ¹, GAJAS¹.
- AJ**² [Et, PE17]: *ailin* „jezero“ } AJAR } LIN², LON²
- AJAK** [Et] „ostrý, špičatý“: *aica, aico, aiqua, aiquairë, aiquassë* } NAS
- AJAR** [Et, PE17] } AJ² „moře“: *airë, Alatairë, éar* } Jiné prameny odvozují stejné výrazy pro „moře“ od kořene GAJAR.
- AJAN** [PE17, WJ] } AJ¹ „uctívat“, [Et] } JAN² „posvátný“: *aina, ainas, Aini, ainima, Ainu, áyan* } GAJAS¹ } Založeno na jméně *Ainu*, převzatém z valarštiny.
- AK**¹ [Et] „úzký, sevřený“: *arca, axa* } NAKH } LAD¹, PAL
- AK**² [PE17] *, „vrátit, oplatit (nepřátelskou akcí)“: *Tel.* } AT² } OK
- AKAL** } AKLA-R [Et] } KAL: *alca* „paprsek světla“
- AKALAR** } AKLA-R [Et] } AKAL } KALAR *, „záře, nádhera“: *alcar, alcarë, alcarin, alcarinqua*
- AKAS** [PE17] „hřeben, krk, vaz“: *acas, axë* } LAG²
- AL**¹ [PE17] „dobrý, požehnaný, zdravý, šťastný“: *alima, alla, almë, alya* } MAN¹ } OK } Na AL¹ byl patrně přepsán kořen GAL¹ ve svém druhém významu.
- AL**² [VT42, PE17] } LA záporný kořen: *ala-* (*alasila*) } AB, UG¹, UM¹ } V určité fázi Tolkien tento kořen kvůli shodě s AL¹ zamítal.
- ALAB** [PE17] „jilm“: *alalvëa, alvë* } LALAM
- ALAK** [Et] } LAK¹ „spěch“: *alaco, alarca, alqua* } GOR, RIP¹
- ALAT** [Et] „velký, rozlehlý“: *alat-* (*Alatairë*), *alta* } BELEK, DAJ², KHAW¹ } TIT
- ALU** [QL] „čistit“: *alu, allu-, allumë, alluva* } POJ, SOW
- AM**¹ [Et, QL] „matka“: *amil, ammë* } EM², MAM } AT¹
- AM**² [Et, QL] „nahore, nahoru“, [PE17] „stoupat“; komparativní kořen, „vzrůst, přírůstek“: *am-* (*amorta-*), *amba, ambë, ambaron, ambon* } OR } UN
- AMAN** [PE17] } MAN¹ „dobrý (morálně), posvátný, blažený, prostý zla“: *aman, Aman*
- AN**¹ [PE17, 18, Et] } NA¹ „k, směrem k“, allativní prvek, [QL] „dát, poslat“: *an, ana, ana-* (*anatarwesta*), *ando, anna, anta, anta-, antë, anto* } ANAD } ZAN²
- AN**² [Et] } NA² „být“: *ane-, anwa* } PE17 existenci této varianty popírá.
- ANAD** [Et, PE17] } AN¹ „dlouhý“: *anda, andatehta, andavë* } TAJ } STIN
- ANAK** [Et] } NAK: *anca* „čelist“
- ANAR** [Et, PE17] } NAR¹ „Slunce“: *Anar* } AS¹
- AÑG** [Et, PM, QL] „železo“: *anga, angaina, Angamando* } GEREN, JEREN
- AÑGU** [Et] „had“: *ango, angulócë* } LEWEK, LOK
- AP**¹ [VT44] } PA¹ „dotýkat se (o kontaktu předmětů, zejm. na svislé ploše)“: *ap-, apa, appa-* } TAÑG², TEN¹
- AP**² [VT44*] } PA² časově „po“, ukazatel budoucnosti: *apa, apa-* (*Apanónar*), *apo* } EP
- AP**³ [Et]: *apsa* „vařené jídlo, maso“ } MBAS
- AR**¹ [PE17, PM, S] „dobrý, vynikající; vznešený, královský“: *ar-* (*arquen*), *arya* } ARAN, ARAT } TA3
- AR**² [Et] „den“: *ára arë, arië, Arien, arin, arinya, arya* } DO3 } Podle všeho Tolkien tento kořen později změnil na AS¹.
- AR**³ [Et, S] „vedle, mimo, vně“: *ar, ara* } Srv. AD¹ a AS² z pozdějších zdrojů.
- ARAN** [PE17] } AR¹ „vznešený“: *aran, aranel, aranië, Aranwë* } Jiný původ „královských“ slov naznačuje kořen GAR.
- ARAT** [PM, PE17, S] } AR¹ } RAT *, „vznešený“: *arata, Aratar, aráto, arta-* (*Artaher*)
- AS**¹ [PE17] „teplo, zejm. sluneční“: *árë, arma, asta-* } ANAR, LAW² } Tento kořen patrně nahradil starší AR².
- AS**² [VT47] „vedle, mimo“: *ar, ar-* (*armaro*), *asa-* (*asambaro*) } Jiné zdroje mají AD¹ a AR³.
- ASAT** [Et]: *asto* „prach“
- AT**¹ [Et] „otec“: *atar, atfo* } TAT¹ } AM¹
- AT**² I. [Et, PE17] „znovu, zpět“: *at-, ata* } AK² } EN¹; II. [VT42, QL] „dva, dvojitý“: *ata-* (*ataformaitë*), *atwa, -t* } ATAN, ATAT } TAT² } JU
- ATAN** [WJ*] } AT²: *Atani* „Lidé, Druhý lid“
- ATAT** [VT42, Et] } AT² } TAT²: *atatyá, atta, attëa* } Tento tvar kořene vznikl zdvojením původního AT² za účelem zesílení duálního významu.
- ATH** [PE17] „pomáhat, ulehčovat, uzdravovat“: *asa-* (*asalasta*), *asëa, asië, asya-* } RED²
- AW**¹ [WJ] } WA² kořen pro vyjádření pohybu pryč z pohledu věci, osoby či místa, jež se opouští, [Et] „pryč, ven, mimo“, [PE17] „jít, odejít, pominout“: *au-* (*aucir-*), *Aureldi, auta-, ava, ava-* (*avanótë*), *öa, öar, vanwa* } 30, ET } Etymologie tvoří slovo *vanwa* z kořene WAN².
- AW**² [QL] *, „bohatství“: *ausië, autë* } o3

B

- BA** [W], PE17] } AB starý záporný kořen, zvolání „ne“: *vá* } GU, LA, MU
- BAD** [Et] „soudit“: *Tel.* } MBAD } NAM
- BAL** [PE17, Et] „mocný, silný“: *val-, Valar, Valatári, Valinor, valya* } BEL } Zpravidla s významem božské moci – avšak nevztahuje se k Jedinému, nýbrž zásadně k Mocnostem vstoupivším do stvořené Ardy.
- BALAD** } VĚŘĚ [QL] *, „cenný, důležitý“: *valda, valdëa* } BILID
- BAN** [PE17, Et] „krása (pramenící z bezchybnosti, neposkrvněnosti)“: *úvano, úvanimo, Vána, vanë, vanima, Vanimor, vanya* } MAN¹ } V odvozených slovech v quen. splývalo s kořenem WAN¹.
- BAR** [Et] pův. patrně „zvednout, vyvýšit“, později „zachránit, dát do bezpečí“: *varna, varnassë, varya-* } BARAD, BARATH } REK

BARAD [PE17, Et] ▷ BAR vyjadřuje velkou výšku spojenou se sílou, velikostí, majestátností: *varanda, Varda*
 ◦ BARATH ◦ RAT⁴, TA3 } V QL uvedeno jako VĚDR.
BARAN [Et] *„hnědý“: *varně* ◦ RUS⁴
BARAS [Et] *„žhavý“: *Tel.* ◦ RUN²
BARATH [PE17, Et] ▷ BAR: *Tel.* ◦ BARAD
BAT [Et] „šlapat, kráčet“: *vanta, vanta-* ◦ RAT²
BE ◀ VI, V'I [QL*] „jako“: *elvěa, sívě, vě, věalta-* ◦ IM²
 } Není jisté, zda by nemělo být spíše WE; ale patří-li sem *sind. ben* „podle“, je staroeldarský tvar BE pravděpodobnější.
BEL [Et, PE17] „silný, velký“: *Tel.* ◀ BELEK ◦ BAL ◦ POLOD, TULUK
BELEK [Et] ▷ BEL *„velký, mocný“: *Tel.* ◀ MBELEK ◦ ALAT, TUR } Dle Etymologií se v quen. nevyskytuje, ale QL uvádí výrazy, jež by sem mohly patřit: *velicē, velitya-, velicē*. Původ hlásky *i* v jejich kořeni je však nejasný.
BEN [Et] „kout, roh“: *Tel.*
BER [Et] „statečný“: *veriē, verya, verya-* ◦ KAN², STALAG
BEREK [Et] *„divoký, náhlý“: *verca* ◦ RAB⁴
BERETH [Et] *„buk“: *Tel.* ◦ PHER⁴
BES [Et] „oženit se, vdát se“: *venno, veru, vessē, vesta, vesta-, vestalē* } Viz též pozn. ke kořeni WED. QL uvádí ve tvaru VEŘE.
BEW [Et] „následovat, sloužit“: *Tel.* ◦ DEW⁴ ◦ NDUR
BILID ◀ VIŘĚL [QL] *„cenný, důležitý“: *vilda-, vildima* ◦ BALAD ◦ MIR⁴
BOR [Et, QL] „vytrvat“: *vórēa, vórima, voro* ◀ BORON ◦ OJ⁴, STEL × WAR
BORON [Et] ▷ BOR: *voronda, voronwa, voronwiē* ◦ SATAR
BUD [Et] „vyčnívat“ ◀ MBUD

DEN² [Et] „díra, mezera, průchod“: *Tel.*
DER⁴ [Et] „dospělý muž“ (jakékoli mluvící rasy): *ner* ◀ NDER ◦ ŽAN⁴ } Odvozené slovo má *n* jednak přichýlením k NI⁴, NIS, jednak vlivem zesíleného NDER. Pozdější zdroj odvozuje od NER.
DER² [PE17] „obtížný“: *Tel.* ◦ GUR, SRAG
DEW⁴ [VT45] „následovat“ ◀ NDEW ◦ BEW ◦ KHIL
DEW² [PE17] „chybovat, minout, nedosáhnout cíle“: *Tel.* ◦ LOJ⁴
DIL [Et] „ucpat, zaplnit díru“: *Tel.* ◦ TAP
DIŇG [Et, VT45] onom.: *Tel.* ◦ TIŇG
DIP [PE17] „slabý, ohnutý, svěšený“: *limpa* ◀ NDIP ◦ KWI
DJAK [HKF, PE14*] „obětovat“: *yac-, yangwa* ◦ DAK
DJEL [Et] „cítit strach a odpor, hnusit si“: *yelmē, yelta-, yelwa* ◦ PHEW
DO3 [Et] *„noc“: *ló, lómē (& DOM), lóna* × AR²
DOM [Et] „bledý, mdlý“: *lómē (& DO3), tindómē* ◦ DEM } Původním významem zde uvedeného *lómē* bylo „šero, soumrak“; toto však splynulo se slovem odvozeným od DO3 „noc“. Význam kořene se zachovává ve slově *tindómē*.
DOR [W], PE17] „vysušený, tvrdý, tuhý, nepoddajný“: *norna, Norno* ◀ NDOR² ◀ DORON ◦ PARAK, STAR, TARAG } Počáteční *d-* se mění na *n* vlivem *n* v následující slabice.
DORON [Et] ▷ DOR „dub“: *lindornēa, norno* } QL odvozuje od NOŘO.
DUB⁴ [Et] „ležet, těžce doléhat“: *lumna, lumna-* ◦ LUB
DUB² [PE17] *„ohýbat“: *lúva* ◀ NDUB ◦ KU3 } VT47 odvozuje od LU².
DUJ [VT48, Et] „proudit, lít se; zaplavovat, máčet“: *luimē, luíta-* ◦ LOG, SIR
DUL [Et] „skrývat, halit“ ◀ NDUL
DUN [Et] „tmavý (o barvě)“: *Tel.*

D

DA [W] allativní prvek: *-r (sir, tar)* ◦ NA⁴ × LO
DAB [Et] „vzdát se, ustoupit, dovolit“: *lav-* ◦ LEK, WAR
DAJ⁴ [Et] „stín“ (obyčejný, bez odkazu na tíživou temnotu): *laimē, laira, lēo* ◦ WATH
DAJ² [VT42] *„velký“: *Tel.* ◦ ALAT, UR² } Možná sem patří quen. *laita-* „chválit“.
DAJ³ [PE17] „hrozný, ohavný“: *Tel.* ◀ NDAJ ◦ ULUG
DAK [VT45] „zabít“ ◀ NDAK ◦ DJAK, MAK, NAK
DAL [PE17] „spodek, země“, [Et] „plochý“: *Tel.* ◦ LAD⁴ ◦ PAL
DAM [VT45] „bít“ ◀ NDAM ◦ TAM⁴ ◦ TARAM
DAN [W] „vrátit (se), vzít zpět“ ◀ NDAN
DAR [Et] „čekat, zůstat, zastavit se“: *Tel.* ◦ PUT
DARAK [Et]: *ráca „vlk“* ◦ ŇGARAM
DARAM [Et] „bít, sekat“: *Tel.* ◦ TARAM
DAT [VT48, Et] „padat (k zemi)“: *lanta, lanta-, latta* ◦ LAT² ◦ TALAT
DE [VT48, W] zájmený kořen 2. osoby množného čísla: *-lda, -ldē, le* ◦ LE ◦ KE⁴
DEL [W] „jít, putovat“: *lelta-, lelya-* ◦ LED } Slovo *lelya-* lze odvodit z varianty DEL i LED.
DEM [Et] „smutný, pochmurný“: *Tel.* ◦ DOM × MBER
DEN⁴ [W] „štíhlý (ale silný), ohebný“: *Lenwē* ◦ NIN⁴, THAR²

E

EK⁴ [VT48, Et, QL] „hrot, špička“: *ecco, pipinehtar* ◀ EKET ◦ NEK⁴ ◦ EREK, NAS, TIL⁴
EK² [VT49*] } KE² kořen vyjadřující možnost n. nejistotu: *ec-, *encē*
EKES [VT47] > KES „ostatní, jiný“: *exa, exē*
EKET ◀ EKI [Et] ▷ EK⁴ „kopí“: *ehtē, ehtyar*
EL [W], PE17, Et] „hvězda“: *él, ela, élē, menel* ◀ ELEN } Tato skupina slov se zakládá na nejstarším slově, které u Cuiviénenu zaznělo. Bylo to zvolání „hle!“, jež elf vyslovil, když spatřil hvězdy. To se také uvádí jako původní význam kořene.
ELEN [W], PE17] ▷ EL „hvězda“: *elda, Eldar, elen, Elen-tári, elenya*
ELED [W], Et] > LED „odejít“: *Eldo* } Toto slovo je pojmenováním elfů, kteří se vydali na západní cestu; slovo *Elda* je odlišného původu a vztahuje se k „Hvězdnému lidu“, tedy ke všem elfům. V quenijštině se *Eldo* téměř nepoužívá a jeho význam pojmenování *Elda* převzalo.
EM⁴ [PE17] „zobrazovat“: *emma, indemma, quantemma*
EM² [VT48] „matka“: *emil, emmē* ◦ AM⁴

EN¹ [VT47, 48, PE17] „znovu“, pův. význam možná „stále“: *en-* (*enyalië*) ◁ ENET ◊ AT²

EN² [Et] „tam, tamhle“, v časových souvislostech ukazuje do budoucnosti: *en, enta, enwa, enyárë* ◊ TA¹ × JA²

EÑ [VT39] „být, existovat“: *Eä, ëa-, ëala, engwë* ◊ NA²

ENED [Et, PE17] > NED „střed“: *endë, Endor, enya* ◊ ENEL

ENEK [VT47, 48, Et] > NEK³ „šest“: *enenquë, enquë, enquië*

ENEL [VT47] > NEL „uprostřed, mezi“: *enel, enelmo* ◊ ENED

ENET [VT48] ▷ EN¹: *enta, entë*

EP [VT42, 44, 49*] prostorově „před“, časově „po“: *ep(e)-* (*epessë*), *epë, epeta, epetai* ◊ AP² × NO² } Toto zdánlivé zmatení významu vychází z toho, že budoucnost je v quenijštině „to, co máme před sebou“.

ER [VT42] „jeden, jediný“, [Et, QL] „být o samotě“: *er, erda, eressë, eressëa, erinqua, Eru, erumë, erya* ◊ MIN

ERED [Et] > RED¹: *erdë* „semeno“

EREK [Et] „trn“: *erca, erca-, ercassë* ◊ EK¹, NAS

ES [Et] „označovat, jmenovat“: *essë, esta-*

ESED [W], [Et] > SED „klid, odpočinek“: *Estë* } Třebaže v quenijštině (narozdíl od sindarštiny) je tento rozšířený základ vyhrazen pro jméno jedné z Valier, někdy se používá místo základního SED, kterýžto svou podobou *ser-* má v češtině nešikovné asociace.

ESEK [Et] *, „rákosí“: *escë*

ESTEL [W] > STEL: *estel* „naděje“

ET [Et, VT45, 48] „ven, vně“: *et, et-* (*etsir*), *etsë, ettelë, ettelëa* ◁ ETER ◊ AW¹, LO × MI

ETER [Et] ▷ ET „otevřít se“: *Tel.* ◊ PAT¹ × KHOL

EW [PM] } WE² *, „osoba“: *Tel.*

G

GAJ¹ [PM] „úcta, bázeň“, [W] „ohromit, vyděsit“: *aica, aiyal, áya* ◁ GAJAR, GAJAS¹, GAJAS² } Jinde se jako základ uvádí AJ¹.

GAJ² [Et]: *aira* „červený, ruměný“ ◊ KARAN, ROJ², RUS⁴

GAJ³ [PE17] „zet, rozšiřovat se, otevírat se“ ◁ GAJAR ◀ ŃGAJ² ◊ GAS

GAJAR [PM] ▷ GAJ¹, [PE17] ▷ GAJ³ „moře“ (pův. Veliké moře): *airon, éar* } Jinde odvozováno od AJAR bez souvislosti s velikostí či hrůzou.

GAJAS¹ [PM, VT43*] ▷ GAJ¹ „svatý, posvátný“: *aira, airë, airëa, airita-, aista* ◊ AJAN } Jinde se odvozuje od AJ¹.

GAJAS² [Et] ▷ GAJ¹ „strach“: *aista-* ◊ RUK

GAL¹ I. [PE17] „růst (jako rostliny), vzkvétat, být silný, zdravý“, **II.** [Et] „prospívat, dařit se“: *alma, almarë, almárëa, almië, alya* ◁ GALAD, GALAS¹ ◊ LAW¹ } Druhý význam tohoto kořene a slova z Etymologií byla patrně přesunuta k AL¹.

GAL² [Et, VT45, PE17] „svítit“: *úyalë* ◀ ŃGAL ◊ GIL, KAL

GALAD [Et, UT] ▷ GAL¹ „strom (rozložitý)“: **al, alda, Aldaron, aldëon* ◊ ORON

GALAS¹ [Et] ▷ GAL¹ „veselit se, být šťastný“: *alassë, alassëa* ◊ MBER

GALAS² [QL*] „mramor“: *alas, alasca, alasta*

GAP [Et] „hák, dráp“: *ampa* ◊ GAT¹ ◊ REP

GAR [Et] *, „mít, držet, vlastnit“: *aran, arda, armar, arwa, -arwa (aldarwa), aryon* ◁ GARAT ◊ ZAR ◊ KHER } Jiná, pozdější etymologie slova *aran* je uvedena u kořene ARAN.

GARAT [Et] ▷ GAR: *arta* „opevnění“

GAS [Et] „zet, zívát“: *assa* ◊ GAJ³, JAG

GAT¹ [Et] *, „chytit, zachytit“: *atsa* ◊ GAP ◊ REP

GAT² [Et] *, „jeskyně“: *Tel.* ◊ GATH ◊ PHELEG, ROD

GATH [Et] ◊ GAT²

GAW [Et] „vymyslet, vynalézt“: *aulë, Aulë* (lidová etymologie), *auta-* ◊ GOW

GEŃG [Et, VT45] „nemocný“: *engwa, Engwar, *yengwa* ◊ KWOL, LEW

GEREN [QL*] „železo, ocel“: *eren* ◊ JEREN ◊ AŃG

GIL [Et, PE17] „svítit (bíle n. bledě)“: *Ilma, Ilmen, tingi-lindë, tingilya* ◀ ŃGIL ◊ GAL², RIL, SIL, THIL ◊ IT⁴

GIR [Et] „třást se, chvět se“: *Tel.* ◊ KWATH, PAP

GJEL [Et] *, „radovat se, jásat“: *yello* ◊ MBER

GJER [Et] *, „opotřebovávat“: *yerna, yerya-*

GLAD [PM] ► LAD² „smát se“: *Tel.*

GLAM [Et] ► LAM *, „zvuk, hluk“: *Tel.* ◊ ŃGJALAM

GLAN [VT42] ► LAN¹ „okraj, lem, hranice, mez“: *Tel.*

GLAWAR [Et] ► LAWAR *, „zlato, zlaté světlo“: *Tel.*

GLIB [VT45] ► LIB² *, „mast“: *Tel.*

GLIŃG [Et] ► LIŃG „viset“: *Tel.*

GLIR [Et] ► LIR „zpívat“: *Tel.*

GLIS [PE17] ► LIS *, „med“

GLOS [VT42] ► LOS² „bílý“: *Tel.* ◊ GOLOS

GOLOB [Et]: *olwa* „větev“ } Jinde uvedeno jako OLOB.

GOLOS [Et] ▷ LOS² *, „sníh“: *olos, lossë* ◊ GLOS ◊ SRIS

GON I. [PE17] *, „kámen (jeden)“: *on **II.** ◀ ONO [QL] „tvrdý“: *onin* ◁ GONOD

GONOD [Et] ▷ GON „kámen (materiál)“: *on, ondo, Ondolindë, onwa* ◊ SAR¹

GOR [Et] „prudkost, ukvapenost, pud“: *ormë, orna* ◊ ZOR¹, ZOR², KHOR ◊ ALAK

GOS [Et] „hrůza, děs“: *ossë, Ossë* (lidová etymologie) ◊ GOTH ◊ ŃGUR², RUK, THOS } Jiné odvození viz os².

GOTH [Et] ◊ GOS

GOW [Et] „vymyslet, vynalézt“ ◊ GAW

GRAW [VT47]: *röa* „pes“ ◊ SAW²

GROJ [Et] ► ROJ² „červený, zrzavý“: *Tel.*

GRON [PE17] ► RON² „pevný, hmotný“: *Tel.*

GROT [W] ► ROT „kopat tunel, hloubit“: *Tel.*

GRUD [VT45] ► RUD *, „kyj“: *Tel.*

GRUK [W] ► RUK „strach“: *Tel.*

GU [Et] } UG¹ záporný kořen, často se zlými souvislostmi: *u-, ú-* (*úvanimor*) ◊ U ◊ BA, LA, MU } Pozdější zdroje mají záporný prvek *ú* bez souhlásky *už* v prajazyce (*u*) a neuvádějí „zlé souvislosti“.

GUR [PE17] „obtížný, tuhý, těžký, těžkopádný“: *urda, uru-* (*urucarín*) ◊ DER², SRAG

GWAL¹ [PE17] „být podrážděn, vzrušen“: *inwalmë, walda, walmë, walta-, walya-* ◊ WAL

GWAL² [PE18] „trpět muka“ ◀ ŃGWAL

GWEN [Et] *, „svěží, světlezelený“: *wën, wenya* ◊ LAJAK, NETH¹, WIR² } Asociováno s WEN¹ „dívka“, ale je to od původu odlišný kořen.

3

- 3AN¹** [Et] „samec, muž“: *hanu, hanwa* ◊ DER¹ × IN¹
3AN² ◊ HAN [VT43] „přidat, zvětšit, ocenit“: *han, hanta-* ◊ AN¹
3AR [Et] „mít, držet“: *haran, harma, harwë, harya-, haryon* ◊ GAR
3EK ◊ HEK [WJ] „zvlášť, odděleně, samostatně“: *Hecel-damar, hecil, hecilë, hecilo, hehta-, hequa*
3EL [Et] „nebe, obloha“: *hellë, helwa* ◊ KHEL
3O [WJ, Et] „z, od, pryč“ (z pohledu mimo objekt, o němž je řeč): *hó-* (*hócir-*), *-o* ◊ AW¹, LO
3OR¹ [VT41] „varovat, radit, pobízet, naléhat“ (zejm. o hnutích myslí): *or-, órë* ◊ GOR, KHOR ◊ NID } Odvozená slova ztratila počáteční souhlásku, což je patrně jev nepravidelný; nastal možná kvůli pozdější významové asociaci s kořenem OR.
3OR² [VT45]: *horro, orro* výkřik strachu, bolesti či znechucení ◊ GOR

I

- IB¹** [QL] „rojit se, hemžit se“: *imbilë, imbilincë*
IB² [PE17] „útes, sráz“: *imbë* (& IM¹) } Ve VT45 zřejmě totéž uvedeno jako IMBE „hluboké údolí“.
ID [Et, PE17] „toužit, přát si“: *indo, irë, írma* ◊ IR ◊ JES¹, KHO, MER } Pozdější etymologie slova *indo* je uvedena u základu INID.
IKW [QL] „žádat, prosit“: *iquin, iquis, iquista, iquista-*
IL [Et, VT48] „vše“: *il-* (*ilquen*), *ilqua, ilya* ◊ ILU ◊ KWA¹
ILIM ◊ ILI [QL*] „mléko“: *ilimba, ilin*
ILU [Et] ◊ IL „vesmír, vše“: *ilu, ilu-* (*ilucara*), *Ilúvatar, ilúvë*
IM¹ [PE17, VT45, QL] } MI „v, uvnitř, dovnitř“: *imbë, imbi, imbit, imi*
IM² [QL] „stejný, podobný“: *iminqua, inqua, inquilë* ◊ BE
IN¹ [Et] } NI¹ „samice, žena“: *inimeitë, inya* × 3AN¹
IN² [PE17] „srdce, mysl, nitro“ ◊ INID
INID [VT41] > NID, [PE17] > IN² „mysl, nitro“: *indo, indómë* } Etymologie odvozují od ID.
INIK [Et] „tušit, předpokládat“: *inca, intya, intya-, intyalë* ◊ NAW
IÑG [PM] „nejvyšší“, [Et] „první, přední“: *inga, ing(a)-* (*ingaran*), *ingor, Ingwë* ◊ MIN
IR [PE17] „toužit, přát si“: *írma* ◊ ID } VT45 vykládá jako „krásný“ – jsou to zřejmě různé způsoby, jak zakořenit příd. jm. *írma*.
IS¹ [Et, VT41, QL] „znát, vědět“: *ista-, Istari, istima, istya, istyar* ◊ KHAN¹, ÑOL, SAJ¹
IS² [QL] „bílý, bílý“: *is, isca, iscanë* ◊ NIKW
IT¹ [PM, PE17] „blýskat se, třpytit se, zářit“: *ita-, ita, Itaril, itila* ◊ GIL, RIL
IT² [QL] „kousat, bodat“ (o hmyzu), přen. „rozčilovat“: *itis, itisya-, itsë* ◊ NAK
ITHIL [Et*] > THIL „Měsíc“: *Isil* × ANAR

J

- JA¹** [PE17] částice vztahných zájmen a příslovcí: *ya, yassë* ◊ MA¹
JA² [Et, QL] „tam, támhle, tehdy“: *yá, yalúmë, yalúmëa, yana, yára, yárë, yáressë* × EN² } Podle PE17 jsou oba kořeny JA původně totožné.
JAB [Et, QL] „plod“: *yav-, Yavanna, yávë, yausta* ◊ MAR¹
JAG [PE17] „mezera, propast“, [Et] „zet, zívát“: *yanga-, yáwë* ◊ GAS
JAJ [Et] „vysmívat se“: *yaiwë*
JAK¹ [Et]: *yat* „krk“ ◊ JAT
JAK² [QL] „kus hovězího dobytka“: *yacco, yaxi*
JAL [VT46]: „volat, povolávat“: *enyalië, yal-* ◊ JAM
JAM [VT46, QL] „křičet, volat“: *yam-, yáma, yambo* ◊ JAL ◊ KAN¹
JAN¹ [PE17] „široký, rozlehlý; obrovský“: *yána, yanda* ◊ PAL
JAN² [Et]: *yána* „svatyně“ ◊ AJAN
JAR [Et] „krev“: *yár* ◊ SEREK
JAT [Et, QL] „spojit“: *yanta, yanwë, yatta* ◊ JAK¹ ◊ LIM × KIL
JE [VT46] „být“: *-ië, ye* ◊ NA² } Kořen zvláštní formy slovesa „být“ vyskytující se jen ve Fírielině písni.
JEL [Et] „dcera“: *-iel* (*Unéniel*), *yeldë* ◊ JEN² } V Etymologických zrušeno a změněno na JEN², ale později patrně obnoveno [PE17, UT].
JEN¹ [Et] „rok“: *Endien, linyenwa, yén*
JEN² [Et] „dcera“: *-ien* (*Arien*), *yendë* ◊ JEL, JON
JER [VT46] „cítit sexuální touhu“: *yérë* ◊ JES¹
JEREN [QL] „železo, ocel“: *yeren* ◊ GEREN ◊ AÑG
JES¹ [Et] „toužit“: *yesta-* ◊ JER ◊ ID, MIL¹
JES² [Et, LotR*] „předcházet“: *yessë, yessëa* ◊ JESET × NDEW } Etymologie uvádí ES, ESET, a to s otazníkem. Na základě údajů z Pána prstenů se kořen mění na JES, JESET.
JESET [Et, LotR*] > JES²: *yesta* ◊ MIN
JO [WJ] „s, dohromady“, ke spojení více než dvou objektů: *yo, yo-* (*yomenië*) ◊ WO
JOD [PE17] „ohrazovat, uzavírat“: *-ion(dë), yonda, yondë, yonna, yonwa, yor-* ◊ PEL¹
JOL [QL] „zapáchat“: *yol-, yolmë* ◊ ÑOL × NARAD
JON [Et] „syn“: *-ion* (*Anárion*), *yondo* ◊ JEN², ÑGJON
JU [Et] „dva, oba“: *yú-* (*yúcalë*), *yúyo* ◊ AT² } Možná sem patří i duální koncovka *-u*.
JUK [Et] „použít“: **yuhä-* ◊ MAG²
JUL¹ [PE17, WJ] „pít“: *yulda, yulma, yulmë* ◊ UL ◊ SUK¹, SUG, SOK
JUL² [Et] „doutnat“: *yúla, yulma, yulmë* ◊ RUN²
JUR [Et, QL] „běžet“: *yur-, yuro* ◊ LOKW, LOP, NOR

K

- KA** [VT47] „dům, domov“ ◊ KAW¹

- KAB** [VT47] „držet, zadržovat, obsahovat“, [Et] „dutina“: *camba, cambě* ◊ **KAM**³ ◊ **MAP**
- KAJ**¹ [Et, PE17, QL] „ležet“: *caila, caima, caimasan, caimassě, caimassěa, caita-* ◊ **KHAW**²
- KAJ**² [*] krátký základ číslovky „deset“ ◊ **KAJAN** ◊ **KWAJ**
- KAJAN** [Et] „deset“: *cainen* ◊ **KWAJAM** { Zřejmě změněno na kořeny začínající na kw.
- KAK** [QL] „smát se“: *cac-, cancalě* ◊ **LAD**², **MIR**²
- KAL** [Et, VT47, PE17] „svítit (obecné slovo)“, [QL] „svítit zlatě“: *cal-, cala, calaina, calima, callo, calma calta-, calya-* ◊ **AKAL** ◊ **KALAR** ◊ **GAL**², **ŇGAL**, **SKAL**
- KALAK** [VT47] „sklo“: *calca* ◊ **KHJEL**
- KALAP** ◊ **KALPA** [Et] „nádoza na vodu“, [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *calpa, calpa-* ◊ **KULUP** { V QL psáno **KLPL**.
- KALAR** [Et, VT47, PE17] ▷ **KAL** „světlo“, [PE18] „být zářivý“: *calar* ◊ **AKALAR**
- KAM**¹ [QL] *, „červený“: *camillo, camilot, campilossě, campin* ◊ **KARAN**
- KAM**² [VT44] „hodit se, souhlasit“: *ócama-*
- KAM**³ [VT47*] „dostat“: *cam-* ◊ **KAB** ◊ **ŇGET**
- KAN**¹ [PM, VT47] „hlasitě volat“, odtud „povolávat, velet, požadovat“; [PE17] „vést“: *can-, cáno, canwa* ◊ **KON** ◊ **JAM**; **KHES**¹
- KAN**² [Et] „odvážit se“: *cáně, canya* ◊ **BER**, **NOL**
- KAN**³ [VT47, 48] „čtyři“: *canquě ◊ **KANAT**
- KANAT** [VT47, Et] ▷ **KAN**³ „čtyři“: *canta, cantěa*
- KANU** ◊ **KANA** [QL] „olovo“: *canu, canuina, canuva*
- KAP** [QL, Et] „skákat“: *cap-, capta-* ◊ **KHAL**²
- KAR** [Et, PE17, QL] „dělat, vyrábět, stavět“: *car-, Carmě* ◊ **KJAR** ◊ **MAJ**¹, **TAN**¹
- KARAK** [Et, QL] „ostrý tesák, osten, zub“: *caraxě, carca* ◊ **KHARAS** ◊ **NELEK** { QL má ve tvaru **KRKR**.
- KARAN** [Et, QL] „červený“: *carně, Carnil, carnimíriě* ◊ **GAJ**², **KAM**¹, **ROJ**²
- KARAP** ◊ **K^ARP^AR** [QL] „škubat“: *carpalě, carpalima, carpan* ◊ **RIK**³
- KAS** [Et, PE17, QL] „hlava“: *cár, cassa, castěa*
- KAT** [Et, PE18] „tvarovat, dělat“: *canta, canta-* ◊ **WEN**²
- KAW**¹ [PE17] „kryt, úkryt“, [VT47] ▷ **KA** „dům, domov“: *cauma, cõa* ◊ **MBAR**
- KAW**² [QL] „shýbat se, sklánět se“: *cauca, cauco, cauta-, cav-* ◊ **KAWAR** ◊ **KUŽ**, **NDUB**
- KAWAK**¹ [WJ] „vrána“ (onom.): *quáco* ◊ **KOROK**¹
- KAWAK**² [VT47] „žába“ (onom.): *quácě*
- KAWAR** [QL*] ▷ **KAW**² „bát se“: *caurě, caurěa* ◊ **RUK**
- KE**¹ [VT48] zájmený kořen 2. osoby j. č. v důvěrné formě: *ce, tyě* ◊ **DE**, **LE**
- KE**² [VT47, 49] { **EK**² slovní základ vyjadřující možnost, nejistotu: *cé*
- KEK** [QL] „kvokat“ (onom.): *cecet* ◊ **KWA**², **KOROK**², **POROK**
- KEL** [Et, PE17, QL] „jít, běžet (zvl. o vodě), plynout, stékat“: *celma, celumě, ehtelě* ◊ **KJEL**¹, **KJEL**², **KWEL** ◊ **SIR**, **UL**
- KEN** [VT41, PE17] „vidět, vnímat, všímat si“: *cen-, cenda-* ◊ **KHEN** ◊ **TIR**, **THE**
- KEM** [Et, VT45, QL] „půda, země, hlína“ ◊ **KEMEN**
- KEMEN** [*] ▷ **KEM**: *cemen, cemna, cemnaro, Kementári* { Kořen je psán jako **KEM**, ale odvozená slova ukazují na rozšířený kořen **KEMEN**.
- KES** [VT47] *, „jiný, ostatní“ ◊ **EKES** ◊ **KHJA**
- KETH** [PE17] „vyšetřovat, zkoumat“: *ces-, cesya-, cesta-, ecces-* ◊ **SAK**
- KEW**¹ [VT48] *, „nový, čerstvý, opakovaný“: *ceuranar, ceurě, ceuta-, céva, -quě (minquě)* ◊ **WIN**
- KEW**² [PE17] „žít (o rostlinách)“: *laiquě, quěa* ◊ **LAW**¹
- KHAD** [VT45] „sedět“, [QL] „pět, zůstat“: *har, har-, harě* ◊ **KHAM** { V Etymologiích kořen zrušen a změněn na **KHAM**, sloveso *har-* se však v této podobě vyskytuje v Cirionově přísaze. V QL uvedeno jako **HAŘA**.
- KHAG** [Et] *, „mohyla, hromada“: *hahta* ◊ **KUB**
- KHAJ** [Et, VT45] „daleký, vzdálený“: *avahaira, eccaira, haira, háya* ◊ **PALAN**
- KHAL**¹ [Et, PE17] „zvednout, zvýšit“: *halla* ◊ **OR** { Podle PE17 souvisí s **KAL** „světlo“: vyjadřuje vl. pohyb vzhůru – k obloze, ke světlu.
- KHAL**² ◊ **HALA** [QL] *, „skákat“: *haloisi, haloitě, halta-* ◊ **KAP**
- KHAM** [Et, VT45] „sedět“: *hamma, ham-* ◊ **KHAD**
- KHAN**¹ [Et] „rozumět, chápat“: *handa, handassě, handě, handelě, hanya-* ◊ **IS**¹, **SAJ**¹
- KHAN**² [VT47] „bratr“: *háno* ◊ **TOR**¹
- KHAP**¹ [VT41] „vázat, upevňovat, zbavovat svobody“, [PE17] „držet, zadržovat, ponechávat“: *hampa* ◊ **KHEP** × **LER**
- KHAP**² [Et] „obalit, zahalit“: *Tel.* ◊ **LAP**¹, **WAJ**¹
- KHAR** [VT45] *, „přilba“: *harna* ◊ **KHARAN**, **KHARAP** ◊ **STOL**
- KHARAN** [VT45] ▷ **KHAR**
- KHARAP** [VT45] ▷ **KHAR** „přilba“: *harpa*
- KHARAS** [Et] *, „sráz, ostrá skála“: *Tel.* ◊ **KARAK**
- KHAT** [QL, Et] „vrhat, metat“: *hat-, hatal, hatsě, hatsěa*
- KHAW**¹ [PE17] *, „obrovský“: *höa, haura* ◊ **ALAT** × **PIK**
- KHAW**² [Et] „odpočívát, být v klidu“: *hauta-* ◊ **KAJ**¹ ◊ **SED** { V sindarštině asociováno s **KHAG** „mohyla, hrob“.
- KHEL** [QL*] „fialový“: *helilohtě, helin, helinillě, helinwa, helinquila* ◊ **ZEL** { Bylo by možno aktualizovat též jako **ZEL**, a potom by bylo totožné s kořenem pro „nebe, oblohu“.
- KHELEK** [Et] „led“: *helca, helcě* ◊ **KHJELES** { V QL jako **HELE**, **HĹKL**.
- KHEN** [VT45, PE17] „vidět, dívat se, hledět“ ◊ **KHENED** ◊ **KEN**
- KHENED** ◊ **KHEN-D-E** [Et] ▷ **KHEN** „oko“: *hen*
- KHEP** [VT41, PE17] „zadržovat, ponechávat (si)“: **hep-* ◊ **KHAP**¹
- KHER** [Et, QL] „vládnout, ovládat, vlastnit“: *héra, heren, herenya, heri, heru* ◊ **GAR**, **TUR**
- KHES**¹ [VT45] „velet“: *hesto* ◊ **KAN**¹
- KHES**² ◊ **HESE** [QL] „vadnout“: *hessa, hesta-* ◊ **KWEL**
- KHIL** [Et, PE17, WJ] „následovat“: *Hildor, hilya-, tarhildi* ◊ **DEW**¹
- KHIM** [Et] „pět, lnout“: *haimě, himba, himya-* ◊ **LEB**
- KHIN** [WJ, PE17] „dítě“: *Eruhíni, hína* ◊ **SELED**
- KHIR** [PE17] „najít“: *hir-*
- KHIS** [Et, QL] ◊ **KHITH** { V QL jako **HISI**.
- KHITH** [Et, PE17] „mlha“: *hísě, hísíě, hiswa, hiswě* ◊ **KHIS**, **MITH**
- KHJA** [VT49*] „jiný“: *ahya-, hya* ◊ **KES**
- KHJAR** [Et] „levice“: *hyarma, hyarmaitě, hyarmen, hyarmenya, hyarya* ◊ **KURUM** × **PHOR**
- KHJEL** [Et] „sklo“ ◊ **KHJELES** ◊ **KALAK**
- KHJELES** [Et] ▷ **KHJEL**: *hyellě* ◊ **KHELEK**
- KHO** [Et] „srdce“ (fyzicky): *Tel.* ◊ **KHON** ◊ **ID**

- KHOL** [PE17] „zavřít“: *holla, holta-, holya-* ◊ PAK ◊ SKOL × ETER
- KHON** [Et, QL] ▷ KHO „srdce“: *hón, hondo* [QL uvádí jako HONO.
- KHOP** [Et] *, „přístav“: *hópa, hopassë* ◊ LOD
- KHOR** [Et] „spouštět, hnát“: *hórë, hórëa, hormë, horta-, hortälë, horya-* ◊ SIW ◊ GOR, ZOR¹
- KHOT¹** « HOTYO [QL] „kýchat“: *hontë, hontyë, hot-, hontossë* ◊ TJOS
- KHOT²** [PE17] „shromáždit (ve zmatku), pomíchat“: *hosta-* ◊ KHOTH
- KHOT³** [PE18] „hněvat se, přít se; nenávidět“ ◊ KOT¹, KOTH
- KHOTH** [Et, QL] „shromáždit“: *hossë, hosta, hosta-, hostar* ◊ KOM¹ [Pro další slovo *horma* [QL] bychom patrně potřebovali variantu KHOS.
- KHU** [PE17] „klít, proklínat“: *húna, húta-* ◊ SKU × AJ¹
- KHUG** [Et] „štěkat, výt“: *huan, huo* ◊ ŃGAW, SAW²
- KIL** [Et] „dělit“: *cilmë, cilya* ◊ KIR, SKIL ◊ STAK × JAT
- KIR** [Et, PE17, QL] „řezat, sekat, roztínat“: *certa* (přes sind.), *cirmë, ciryä, ciryamo* ◊ KIRIK, KIRIS ◊ PHALAK, RIS, SJAD¹
- KIRIK** [Et] ▷ KIR *, „spp“: *circa*
- KIRIS** [Et, VT45, QL] ▷ KIR+RIS „řezat, sekat“: *cirissë*
- KIT** [QL] „lechtat“: *cityä-, cityälë, cityälëä*
- KJAB** [Et, QL] „chut“: *tyausta, tyav-, tyávë* [QL uvádí jako TYAVA.
- KJAR** [Et] „způsobit“: *tyar-, tyaro* ◊ KAR
- KJEL¹** [Et, PE18] „končit, přestávat“: *tyel, tyel-, tyelima, tyelma* ◊ KJELES ◊ KEL, TEL¹ ◊ MET, TELES
- KJEL²** [PE17] „pomalu, postupně klesat“: *tyellë* ◊ KEL ◊ NDU × AM²
- KJELEK** [Et] „svižný, čilý“: *tyelca* ◊ LAK¹ × LUB
- KJELEP** [Et, PM] „stříbro“: *telemnä, telpë, telpilin, telpina, telpingwë* [Quenijská slova odvozená od tohoto kořene by v důsledku pravidelného hláskového vývoje začínala na *ty-*, ale pod vlivem telerijštiny se častěji používají tvary na *t-*.
- KJELES** [PE18] ▷ KJEL¹: *Teleri* ◊ TELES ◊ TELED
- KOJ** [QL] „žít“: *coimas, coina, coirë, coirëa, coivië, coitë* ◊ KUJ ◊ LAW¹, WEG² × ŃGUR¹ [Viz též pozn. ke kořeni KUJ.
- KOL** [VT39, PE17] „nést“: *cólë, cólemaina, cóleva, collo, cólo* [QL má v podobě KOHO a s překladem „snášet, trpět“.
- KOM¹** [PE17] „shromažďovat, sbírat (se) – přinést či přijít na jedno místo“: *combë, comya-, ócom-, ocombë* ◊ KHOTH × SPAR²
- KOM²** [QL] *, „kulatý“: *cóma, cómëä* ◊ KOR ◊ NDOL¹
- KON** [PE17] „vést; pán“: *Turucondo* ◊ KAN¹ [Vedle KAN¹ druhá varianta vysvětlení sind. jmen *Turgon, Fingon* ap.
- KOR** [Et, PE17] „kulatý“, [QL] „být kulatý, valit se“: *corin, cornä, coron, coromindo* ◊ KOM², SKOR ◊ RIN
- KOROK¹** « KORKA [Et] „vrána“ (onom.): *corca* ◊ KAWAK¹
- KOROK²** [VT47] „slepice“ (onom.) ◊ POROK ◊ KEK
- KOT¹** [Et*] „zápasit, mít spor“: *cotsë, cotya, cotumo* ◊ OKOT ◊ KHOT³, KOTH [Tato varianta kořene byla sice v Etymologiích zrušena, ale odvozená slova nasvědčují jeho platnosti.
- KOT²** [QL*] „orech“: *cotë, cotsëä, cottulë, cotulwë*
- KOTH** [Et, QL] „zápasit, mít spor“: *cos, costa-* ◊ KHOT³, KOT¹, ŃGOTH [V QL psáno koso.
- KU** [Et, VT45]: *cucua* „holubice“ (onom.)
- KUB** [Et]: *cumbë* „hromada, návrší“ ◊ KUP, KUM² ◊ KHAG, TUN
- KUZ** [Et] „oblouk“: *cú, cúna* ◊ DUB², KAW², LU²
- KUJ** [Et] „probudit se, oživnout“: **cuiva, cuivë, cuivëä, cuivië, Cuiviënen, *eccuita-* ◊ KOJ, TUJ × PHUM [Někt. doložená slova působí mírné zmatení kořenů koj a kuj (významově i zvukově příbuzných); nečiní však velkých problémů je rozlišit a několik slov jim případně přízpusobit: navrhuji základ coi- pro „život“, cui- pro „probouzení, bdělost“.
- KUL** [Et] „zlatorudý“, [QL] „zlato“: *culda, culina, cullo, culuina, culuma, culusta* ◊ LAWAR
- KULUP** « KĹPĹ [QL] „držet, obsahovat“ (zejm. o kapalinách): *culpa-* ◊ KALAP
- KUM¹** [Et] „prázdný“: *cúma, cumna* ◊ LUS
- KUM²** [QL] „nahromadit, navršit“: *cum-, cumba, cumbë* ◊ KUB × SAP
- KUP** [QL] „hrb“: *cumpo, cupta-, cuptulo* ◊ KUB ◊ TUM
- KUR** [Et] „(technická) dovednost, chytrost“: *curo, Curumo, curwë* ◊ PHIN¹ [Tento kořen zjevně používá pevnou ómatainu: KURU.
- KURUM** [Et] *, „levý“: *Tel.* ◊ KHJAR
- KWA¹** [WJ, VT42] „plný, úplný, celý“: *aqua, -qua, -inqua (alcarinqua)* ◊ KWAJ, KWAT ◊ IL × LUS
- KWA²** « QAHA, QAQA [QL] *, „kachna“ (onom.): *quá, quaquä-* ◊ KEK
- KWA³** [VT45] „něco“: *ilqua*
- KWAJ** [VT42] ▷ KWA¹ „deset“, jakožto „všechno, všech deset prstů“ (při počítání) ◊ KWAJAM ◊ KAJ²
- KWAJAM** [VT42] ▷ KWAJ: *quain, quainëä, quëän* ◊ KAJAN
- KWAL** [Et, PE18, QL] „zemřít (v bolesti)“: *qualin, qualmë, qualumë, qualúmëä, unqualë* ◊ KWEL, KWOL
- KWAM** [QL, Et] *, „nevolnost“: *quam-, quamba, quámë, quámëä* ◊ LEW, SLIW
- KWAP** [QL] „obchodovat, smlouvat“: *quap-, quapta-, quampa, quampalë, quaptalë* ◊ MBACKH
- KWAR** [VT47, PE17] „stlačovat, svírat, mačkat“, [Et] „pěst, sevřená ruka“: *quár, quárë* ◊ STAG, THAG; MAZ, MAP
- KWAT** [WJ, Et, QL] ▷ KWA¹ „plný, úplný, celý“, [PE17] „plnit“: *quanta, quat-*
- KWATH** « QASA [QL] *, „trást se“: *quas-, quasil, quasilla* ◊ GIR, PAP
- KWE** [WJ] nejstarší kořen týkající se vokální řeči: *equë, eques* ◊ KWEN, KWET
- KWEL** [Et, PE18, QL] „slábnout, uvadat, umírat“: *quel-, quelmë* ◊ KWELEK ◊ KEL, KWAL, KWOL ◊ KHES², ŃGUR¹, PHIR
- KWELEK** [QL] ▷ KWEL *, „rozkládat se, hnit“: *quelehtë, quelet, queletya-, quelexië, quelexima* [Tento rozšířený kořen není uveden, ale v odvozeninách jej lze dobře rozeznat.
- KWEN** [WJ] ▷ KWE *, „ten, kdo mluví“, odtud „osoba, elf“: *quën, -quen (roquen), Quendelië, Quendi, Quenya* ◊ ELED, KWENED [Tato slova vznikla v době, kdy elfové žádné jiné mluvící bytosti neznali a schopnost řeči považovali za svou nejvýraznější vlastnost. Souvislost slov s původním významem se však oslabila, takže kupříkladu neurčitě zájmeno *quen* se může bez jakýchkoli problémů vztahovat třeba i k němým trpaslíkům.

KWENED [Et, PE18] „elf“: *Quendë, Quendelië* ◊ KWEN
 { Starší a méně etymologicky propracovaná podoba před-
 chozího.
KWER [PE17] „otáčet se“: *nuquerna, quer-* ◊ PEL²
KWES [Et] „ptačí pero“: *quessë, quesset* ◊ PIL¹
KWET [Et, QL, PE17] ▷ KWE „mluvit, říkat, oznamovat“:
quet-, quetil, quenta, quentalë, quentaro, quentëa,
quetta ◊ NJAR, NJAT
KWIKW [QL] „svěšený, ochablý“: *quinqua, quinquelë,*
quinquenna ◊ PIP ◊ DIP
KWIL [QL] „barva; zdobení“: *quilë, quilëa, quilin, quillë,*
quiltassë, quilya-
KWILID ◊ QĹŘĹ [QL] „klid“: *quilda, quildarë, quildë* ◊ LUR,
 RUŽ, SED
KWILIT ◊ QĹTL [QL] „pás“: *quilta, quilta-* ◊ RIP²
KWIN¹ [PE17] „hřeben, výběžek, horní hrana“: *quínë,*
quinna ◊ PEK
KWIN² [QL] „pištět“: *quin-, quínë, quínëa* ◊ SIP
KWIŇG [QL, Et] „brnkat“ (onom.): *quinga-* ◊ TAŇG¹
 { V Etymologiích psáno KWIG.
KWIR [QL] „roztáčet, šlehat“: *quirin, quirmë* ◊ PIR
KWIS [QL] „mumlat, šeptat“: *quir-, quisquir-, quisqui-*
rindë ◊ SLUS
KWIT ◊ QITVI [QL] „plést“: *quintyë, quitima, quitin,*
quitya-
KWOD ◊ QOŘO, QOSO [QL] „dusit se“: *quonda, quor-,*
quorin, quosta-
KWOL [QL] „nemoc, trápení“: *quol-, quolda, quolima,*
quolu, quolúvië ◊ KWAL, KWEL ◊ GEŇG, SLIW

L

LA [Et] { AL² „ne“, kořen prostého záporu, [PE18] „nebýt“:
il- (ilfirin), la- (lacarë), lá, lala, lau, laumë ◊ BA, GU,
 MU { Dle některých poznámek Tolkien tento kořen opustil.
 [PE17]
LAB [Et, PE17, QL] „lízat, hýbat jazykem“: *lamba, lambë,*
lapsa-, lav- ◊ LAP² { Slovo *lambë* je asociováno též
 s kořenem LAM „zvuk“, vytvořeno bylo ale od LAB.
LAD¹ [Et] „široký, plochý“: *landa, lára* ◊ DAL, LAT¹ ◊ PAL
 × AK¹
LAD² [PM] „smát se“: *lala-* ◊ GLAD ◊ LAL ◊ KAK, MIR²
 { Změna *d* na *l* je v tomto postavení zřejmě nepravidelná.
LAG¹ [Et] „ostří, klín“: *lango* ◊ NEK¹
LAG² [PE17]: *lango* „krk“ ◊ LAK² ◊ AKAS
LAŽ [PE17] „křižovat, přecházet, překračovat“: *lá, langë,*
lango, lahta-, pella ◊ LAŇ
LAJ [QL, PE17, VT45] „žít, kvést“: *lairë, laisi, laito* ◊ LAJAK
 ◊ LAW¹
LAJAK [Et] ▷ LAJ: *laiqua* „zelený“ ◊ GWEN
LAK¹ [Et] „svižný“: *larca* ◊ ALAK ◊ KJELEK
LAK² [Et] „polykat“: **lac-, lanco* ◊ LAG² ◊ SLUK
LAL [PE17] „smát se“ ◊ LAD²
LALAM [Et] „jilm“: *alalmë, lalmë* ◊ ALAB { Odvozená slova
 byla též asociována s GAL¹, AL¹.
LAM I. [Et, VT39] „zvuk“: *láma, lámína, lamma, lamya-,*
nalláma ◊ OM, SLON; **II.** [WJ, PE17] „zvuk, zvl. vokální,

ale zmatený či neartikulovaný; hlas zvířete“ ◊ GLAM
 ◊ LAMAN
LAMAN [WJ] ▷ LAM *„ti, jejichž hlasy jsou LAM“, tj. zvířata:
laman, lamanwa { Utvořeno rozšířením kořene LAM (ve
 druhém významu) stejným způsobem, jako od KWE bylo
 KWEN. QL má kratší LAMA.
LAN¹ [VT42] „okraj, lem, hranice, mez“: *lanca, landa,*
lanë, lanwa, lanya- ◊ GLAN ◊ REG, RIM²
LAN² [Et] „tkát“, [PE17] „splétat“: *lanat, lannë, lanwa,*
lanya- ◊ NAT, WEJ, WID, WIG²
LAŇ [PE17] „přes, za“: *lá, langa-, palla* ◊ LAŽ ◊ THAR¹
LAP¹ [QL] „balit, halit“: *lapil* ◊ KHAP², WAJ¹
LAP² [Et]: *lapsë* „kojenec“ ◊ LAB { Kořen uveden zvlášť,
 ale pro odvozené slovo bychom si vystačili s LAB.
LAR [VT45, QL] „bohatý, tučný“: *lar, lárëa, larma, laru,*
larúva
LAS¹ [Et, PE17] „list“: *lassë, lasselanta*
LAS² [Et, PE17] „poslouchat“: *lár, lasta-* ◊ SLAS { Kořeny
 LAS poskytují „důkaz“ špičatosti elfích uší. Píše se: „elfí uší
 byly špičatější než lidské, měly tvar listu“ [Et].
LAT¹ [VT41, PE17, Et] „otevřený, přístupný“: *láta, latin,*
látina, latya- ◊ LAD¹ × PAK
LAT² [VT48] „na úrovni země, nízký, nízko položený“
 ◊ DAT
LAT³ [QL] „hladký“: *lalta-, latwa* ◊ PATH
LATH [Et] „řemínek“: *latta*
LAW¹ [QL, PE17] „(rostlinný) život“: *laucë, laucien, löa,*
loitë ◊ LAWAR ◊ LAJ ◊ GAL¹, KEW², KOJ, TUJ
LAW² [Et] „teplý“: *lauca, laucima* ◊ AS¹, SAŽ
LAWAR [PE17, Et] ▷ LAW¹ „zlato, zlaté světlo“: *laurë,*
laurëa, lávar, löar ◊ GLAWAR ◊ KUL, MALAT { Pův. zřejmě
 označoval květy jasných barev, zejm. zlaté, snad konkrétně
 Laurelinu – taková je souvislost s LAW¹.
LE [VT48, WJ] zájmený kořen 2. os. j. č.: *elyë, -l, -lya,*
lyë ◊ DE ◊ KE¹
LEB [Et] „zdržovat se, zůstat, lpět“: *lebma, lemya-* ◊ LEM
 ◊ KHAD, KHIM
LED [WJ, PE17, Et] „jít, putovat“, v quen. a pův. zřejmě
 „odejít“: *lelya-, lenwë, lenweta-, lesta-* ◊ DEL, LEN ◊ MEN,
 RAT², WAN²
LEK [Et, VT41, PE17] „uvolnit, nechat, pustit, dovolit“:
lehta- ◊ DAB, LER
LEKW [QL] „kloub, spoj“: *lequet, lequeta-* ◊ LIM
LEM [Et] „zdržovat se, zůstat, lpět“: *lenda-* ◊ LEB ◊ RETH
LEMEN [VT42, 48*] základ čísl. „pět“: *lemen, lemenya,*
lemnar ◊ LEPEM
LEN [VT45, PE17] „cesta“: *lenna-* ◊ LED { Etymologie sice
 uvádí *lenna-* u kořene LED, ale lépe se odvodí od varianty
 LEN.
LEP [VT47] „šfourat, sebrat, chytit (prsty)“, [Et, VT42, QL]
 „prst“: *lepsë, lepsilë, leptä-* ◊ LEPEM, LEPEN, LEPER
LEPEM [VT47] ▷ LEP číslovka „pět“: *lempë, lempëa*
 ◊ LEMEN
LEPEN [Et, PE17] ▷ LEP ◊ LEPEM
LEPER [VT47] ▷ LEP „prst“: *leper*
LER [VT41, PE17] „volný, svobodný, neupevněný, bez
 překážek v pohybu“: *léra, lérina, lerta-, lerya-* ◊ LEK,
 PHAJ² × KHAD¹
LEW [QL] „nemoc, nevolnost“: *leucë, leumë* ◊ GEŇG,
 KWAM, SLIW

LEWEK [PE17] „červ, plaz“: *leuca* ◊ AŇGU
LI¹ [Et, QL, VT48] „mnoho“: *-li, liě, lin-* (*lindorněa*) ◊ MAJ³, OL²
LI² [QL] *, „splétat“: *lia, liantassě, liantě, líně* ◊ LIM ◊ SLIG ◊ RAJ¹ } Podle Tolkienovy poznámky pův. význam asi „spojovat mnohé v jedno“, tedy totožný s LI¹. Možná měl být nahrazen kořenem SLIG [Et].
LIB¹ [Et] „kapat“: *limba* ◊ LIKW, LIP ◊ ROS⁴
LIB² [Et] *, „mast“: *laivě, lipsa* ◊ GLIB
LIK [Et, VT45, QL] „ostrý, bystrý“: *laica, laicě* ◊ PHIN⁴ } Et i QL mají LAIK, ale VT45 uvádí základní tvar bez zesílené samohlásky.
LIKW [QL] „voda, proud; čistý, jasný, průzračný“: *linquě, liquilla, liquilla, liquis, liquistěa* ◊ LIB¹, LIP ◊ NEN
LILIT ◊ LILT, LĹTL [QL, Et] „tančit“: *lilta-, liltiě*
LIM [VT47, QL] ▷ LI² „spojovat, vázat“: *lim-, limil, limna, málimě* ◊ JAT, LEKW, NUT
LIN¹ [Et, VT45, WJ] kořen pro příjemný či hudební zvuk; „zpívat“: *linda* (& SLIN), *linda-, Lindar, lindě, lindelě, lindo* ◊ GLIN ◊ LIR ◊ NJEL, SAL } V řeči Lindar se tento kořen vztahoval především ke zvukům tekoucí vody, což by mohlo ukazovat na spojitost s LIN². Viz též pozn. k LIR.
LIN² [PE17, Et] „jezero, jezírko“: *ailin, linya* ◊ LON² ◊ AJ²
LIŇG [Et] „viset“: *linga-* ◊ GLIŇG ◊ PIP
LIP [QL] *, „kapat“: *limpě, lipil, lipta-, liptě* ◊ LIB¹, LIKW, TIP
LIR [Et, QL, PE17] „zpívat, švitořit“: *lairě, lir-, lírě, lirilla, lirit* ◊ GLIR ◊ LIN⁴ ◊ NJEL } Pokud jde o „zpívací“ kořeny, všeobecně se LIR vztahuje spíše k textu, příběhu, kdežto LIN⁴ k hudbě. QL má LIŘI, z něhož se odvozuje obojí.
LIS [Et, PE17] „med“, [QL, VT43] „sladkost“, sekundární význam „milost“: *lis, lís, lissě* ◊ GLIS
LIT [Et]: *litsě* „písek“
LIW [Et] *, „ryba“: *lingwě, lingwil* ◊ SKAL² } QL má iwI, odkud *ingwil* „úhoř“; upravujeme přidáním *l-* na základě novějšího kořene.
LO [VT45, 49] ablativní prvek: *-llo, ló, -lóra* (*ómalóra*) ◊ LOJ⁴, LON⁴ ◊ ET, 30 × DA, NA⁴
LOD [Et] *, „cesta, průjezd“, v quen. *, „vodní cesta“: *londě* ◊ KHOP } Jiné odvození je u kořene LON².
LOG [VT42] „mokrý (a měkký), nasáklý, bažinatý“: *oloirě, oloiya-* ◊ DUJ, MIS²
LO3 [QL] *, „rašit, kvést“: *lohta-, lohtě* ◊ LOT, LOTH ◊ TUJ
LOJ⁴ [PE17, VT45] ▷ LO „neuspět, postrádat, minout, chybit“ : *loicarě, loima, loiparě, loiquetě, loita-* ◊ DEW²
LOJ² [QL] *, „žizeň“: *loimě, loiměa, loirě*
LOK [PE17, QL] „ohýbat se, kroutit se, svíjet se“, [Et] „velký plaz, drak“: **locca, lócě* ◊ SLOK ◊ AŇGU
LOKH [Et] *, „vlasy“: *loxě* ◊ PHAS, SPIN } Možná varianta předchozího – vlnité vlasy.
LOKW [QL] *, „běžet“ (o dvouožcích): *locu-* ◊ LOP ◊ JUR
LON⁴ [Et]: *lóna* „ostrov, zejm. vzdálený, nedosažitelný“ ◊ TOL⁴
LON² [VT42, 48, PE17] *, „vodní plocha“: *lón, lóna, londě* ◊ LIN² ◊ AJ² } Etymologie odvozuje slovo *londě* od LOD.
LOP [VT45] „kůň“, [QL] *, „cválat, běžet“ (o zvířatech): *lop-, lópa, lopeta-, lopsi* ◊ LOKW ◊ JUR; ROK
LOS⁴ [Et, QL] „spát, dřímat“: *lor-, lórě, Lórien, lorna* ◊ OLOS ◊ PHUM } QL uvádí jako LORO.

LOS² [VT42] „bílý“, [PE17] „sníh, bělost“: *lossě, lossěa* ◊ GLOS ◊ GOLOS ◊ NIKW, SPAN⁴, SRIS
LOT [VT42, PE17, Et] „květ, květina“: *lilótěa, lótě, lotórě, losta-, lotsě, lottě, olótě* ◊ LO3, LOTH } QL má zákl. tvar LO’O.
LOTH [PE17, Et] „květ, květina“: *lós, lossě* ◊ LO3, LOT
LU⁴ [Et, QL] } UL *, „plynout – o čase“: *lú, lúmě, lumequentalě, lúta-* } V QL jako LUHU, LU’U.
LU² [VT47] „oblouk, ohyb“: *lúva* ◊ KU3 } PE17 odvozuje od DUB².
LUB [VT45] „unavený“: *lumba* ◊ DUB⁴ × KJELEK
LUG⁴ [Et] *, „těžký“: *lunga, lungumaitě*
LUG² [Et] *, „modrý“: *lúně, Lúnoronti* ◊ LUJ ◊ NIN²
LUJ [VT48] „modrý“: *luině* ◊ LUG² ◊ NIN²
LUK⁴ [PE17, VT43] „vézt, vléci, táhnout“: *lunca, Ondonluncanando* ◊ TUK
LUK² [Et] „magie, okouzlení“: *lúcě, luhta-* } Odtud i *Lúthien*, ale PE17 nověji odvozuje od LOT.
LUK³ [QL] *, „bláto, sliz“: *lúcě, lúcima, lutil, luxo*
LUM [PE17, Et] „šero, temnota“: *lumbě, lumbulě* ◊ PHUJ, UŇG
LUR [VT45] „být potichu, v klidu“: *Tel.* ◊ KWILD
LUS [Et] *, „prázdný“: *lusta* ◊ KUM⁴ × KWA⁴
LUT [QL, Et, VT42] „plavat, být nadnášen vodou“: *luntě, lúto, lutta-*

M

MA⁴ [PE17] tázací částice: *ma, manen* ◊ MAN² ◊ JA⁴
MA² [VT42*] „něco, věc“: *ma, -ma* (*calma*) ◊ MO⁴
MAD [Et]: *marya* „bledý, hnědožlutý“ ◊ MAL²
MAG⁴ [PE17, VT47] „dobrý (fyzicky)“, nikoli protiklad k „zlý“, nýbrž k „špatný, nevhodný“: *mai, mára* ◊ MAJ² ◊ MAN⁴ × UTH⁴
MAG² [Et, PE17] „používat, ovládat“: *mára* ◊ MA3, MAP ◊ JUK
MA3 [VT47, Et, PE17] „ruka“, nejstarší a nejobecnější kořen pro ruku = prsty, dlaň a zápěstí; [QL] „uchopit“: *má, mahta-, maitě, málimě, maqua, mavoitě* ◊ MAG², MAP ◊ KWAR
MAJ⁴ [PE17] „vytvořit (umělecky)“: *Maia, mairě, mairěa, maita-, maitalě, maitar* ◊ KAR
MAJ² [PE17] „skvělý, znamenitý, obdivuhodný“: *Maia, maina, maira* ◊ MAG⁴
MAJ³ [QL] *, „mnoho, příliš“: *mai, maira, maivoine* ◊ LI⁴, OL²
MAK [Et, VT39] „řezat, sekat ostřím; meč“, [QL] *, „zabít“: *macar, macil, mahta-, mahtar, maica* ◊ DAK, NAK
MAL⁴ [QL] „drtit, mačkat“: *malaqua, malo* ◊ MUL ◊ THAG
MAL² [QL] *, „žlutý“: *malicon, maliconděa, malina, malwa* ◊ MALAT ◊ MAD } Etymologie tento základ uvádí jako SMAL.
MALAT [PM] ▷ MAL² „zlato“: *malta* ◊ LAWAR
MAM [UT*] „maminka“: *mamil* ◊ AM⁴, NAN × TAT⁴
MAN⁴ [PE17, WJ, QL] „dobrý – relativně či absolutně nezkažený, tj. neovlivněný neřádem zavedeným do Ardy Morgothem, a tedy věrný své přirozenosti a

funkci“ – o mysli či duši „morálně dobrý“, o těle „zdravý, bez vad“: *manaquentá, mandě, manu, Manwë* < AMAN < MANAD < BAN < AL¹, MAG¹ } Patrně převzato z valarštiny.

MAN² [PE17] > MA¹ rozšířený tázací základ: *man*

MANAD [Et] > MAN¹ „konec, osud – obvykle dobrý“: *manar, mandě, Mandos* (& MBAD) < MBARAT

MAP [Et, VT47, QL] „uchopit, sevřít“: *amapta-, mapa-, mapta-, maptalë* < MAZ, NAP < KAB, KWAR

MAR¹ [QL] *, „zrát; ovoce“: *marin, marina, marindë, maru* < MARAK < JAB

MAR² [QL] *, „krystal, perla“: *maril, marilla, Silmaril* < MIR¹

MARAK < MRKĀ [QL] > MAR¹ *, „šťáva, vlhkost“: *marca, marca* < PIS, SAB

MASAG [Et] > < MBAS „hníst“: *maxa, maxë*

MAT [QL, VT39, Et] „jíst“: *anto, maita, mat-, matil, matsa, matsima* < NETH²

MAW [QL] „křičet, bečet“ (onom.): *mavar, möa, möalin, möar* < MIW < MBA, NJEN

MBA [VT47] *, „bečet“ (onom.) < MBABA < MAW, NJEN

MBABA [VT47] > MBA *, „ovce“: *máma, mavar*

MBAD [Et] > BAD „žalář, peklo“: *Angamanda, Mandos* (& MANAD)

MBAKH [Et] „vyměňovat“: *manca-, mancalë, *mancar* < KWAP

MBAL [Et] *, „dlažba, dláždění“: *ambal, mallë*

MBAR [PE17, Et, QL] „bydlet, obývat“: *ambar, -mar* (*Eldamar*), *mardë, mardo* < KAW¹

MBARAT [PE17, Et] „osud“: *maranwë, marto, martya-, umbar* < MANAD } Možná totožný s předchozím, přičemž zákl. význam je „rozhodnout“ – v prvním případě o založení tábora, ve druhém o budoucnosti světa. QL má MRĀR.

MBAS [PE17, Et] „dělat těsto, péci“, [QL] též „vařit“: *massë, mastá* > < MASAG < AP³

MBATH [VT45] „kryt, chránit“: *umbas* < WATH < SOT, TURUM

MBAW [Et] „nutit, tlačit, zatěžovat, podrobovat“: *maurë, mausta, mauya-* < NID

MBELEK [PE17] > BELEK „velký, mocný, silný“: *melehta, melehtë, Melkor* } Také uváděno ve formě MELEK. Viz též pozn. k MILIK.

MBER [Et] *, „veselit se“: *merendë, merya, meryalë* < GALAS¹, GJEL < DEM

MBIRIL [Et] > MIR¹ + RIL *, „třpytit se“: *miril, mirilya-* < TIN

MBON [PE17] *, „kopec, hrouda“: *umbo, umbon* < TUN

MBOTH [Et]: *motto* „skvrna“ < MOT

MBUD [Et] > BUD „vyčnívat“: *andamunda, mundo* < RAS

ME [VT43, 44*] zájmený kořen 1. osoby množného čísla: *-lmë, me, -mmë* < WE¹

MEL [Et, PE17, QL] „milovat“: *málo, mel-, méla, melda, melin, melindo, melima, melissë, melmë* < NIL, SER

MEN [VT39, 43, PE17] „mít za cíl, směřovat, postupovat v zamýšleném směru, jít“: *hyarmen, men-, menel, menta-, mína* < LED, TEN² } Též použit v Etymologiích pro prostorové souvislosti, ale s významem spíše statickým – *, „místo“ < NOM.

MER [Et] „chtít, toužit, přát si“: *mer-* < ID

MET [Et] „konec“: *mentë, méfima, metya-* < KJEL¹, TEL¹

MI [Et, QL, PE17] > IM¹: „v, uvnitř, dovnitř“: *mi, minna, mir, mitya-* < ET

MIKW [QL] „líbat“: *micu-, miquë, miquelis, miquilë*

MIL¹ [Et] „nenasytnost, zlá touha“: *mailë, mailëa, milmë, milya-* < MILIK < JES¹

MIL² [VT45]: *milya* „měkký, jemný, slabý“ < PHIL, SLIN

MILIK [Et] > MIL¹: *Melko, milca* } Jméno temného Valy Tolkien později odvozoval od MBELEK.

MIN [VT42, 48] „jeden, první“, [Et] „stát o samotě, vyčnívat“: *min, minassë, minda, mindë, minë, mindon, minquë, minya* < ER, IŃG, JESET

MIR¹ [PE17, Et] „cenit si, vážit si; cenný, drahý“: *atamir, mírë, mírima, mirwa, mirya* < < MBIRIL < MAR² < BILID

MIR² [QL] „usmívat se“: *mír-, mírëa, mirilla, mirmilë* < MIRIT < KAK, LAD², RAJ²

MIRIT < MRĀYĀ [QL] > MIR² *, „šklebit se“: *mirtya-, mirtyë*

MIRU [QL] „vino“: *miru, mirucarnë, mirúva, miruvorë* } *Miruvorë* později odvozováno přímo z valarštiny [PE17, WJ], kdež *mirub* „vino“.

MIS¹ [Et] „jít volně, toulat se, bloudit“: *mirima, mista-* < RAN

MIS² [Et, VT45*] „mokrý, vlhký“ < MISID, MISIK < MITH < LOG < PARAK

MISID < MIZD [Et] > MIS² *, „vlhkost, mrholení“: *mistë*

MISIK [Et, VT45] > MIS² *míxa* „mokrý“

MITH [PE17] „bledá, světlá šed“, [Et, VT45] možná „mlha“: *mista* < KHITH, MIS²

MIW [Et] „kňučet, kvílet“ (onom.): *maiwë, miulë* < MAW

MO¹ [VT42*] „osoba, někdo“: *mo, -mo* (*ciryamo*) < MA² < WE²

MO² [Et] *, „těžká práce“: *mól, móta-*

MOR [Et, PE17, QL] „černý“: *mordo, morë, mórë, Morin-gotto, morna, mornië* < MOROK

MOROK [Et] > MOR: *morco* „medvěd“

MOJ [Et]: *moina* „známý, milý“

MOT [PE17] „bažina, mokřina“: *Tel.* < MBOTH

MU [Et] > UM¹ záporný kořen < BA, GU, LA

MUJ [Et] *, „tajný“: *muilë, muina* < PHOZ, TOR²

MUK [QL] „kálet“: *múco, muhta-, muqua, mut*

MUL [QL] „jemně namlít“: *mul-, mulma, mulmar, mulmin* < MAL¹ < POR

N

NA¹ [PE17, 18, Et] > AN¹ allativní prvek, „k, směrem k“: *-n, na, na-* (*napan-*), *-nna* < DA < LO

NA² [PE17, QL, Et] > AN² „být, existovat“: *na-, nai, nat* < EŃ, JE

NAB [WJ*] „duty“: *náva* < UNUK

NAD [Et] *, „louka, pastvina, údolí“: *nanda, nandë*

NAJ [PE17, QL] „působit bolest či zármutek“, [Et] „naříkat“: *naina-, nairë* < ŃGAJ¹ < NAJAK < NEJ } Viz též NDAJ.

NAJAK [Et, QL] > NAJ „bolest“: *naicë, naicelë, naicelëa, naiqua, naitya-* < OŃG } Podle Tolkienovy poznámky v Et je též možné, že tento základ nevznikl rozšířením z NAJ, nýbrž samohláskovým zesílením NAK < NAIK.

- NAK** [Et, PE18, QL] „kousat“: *nac-*, *nangwa*, *nahta*, *naxa* < ANAK ◊ DAK, MAK ◊ IT², NJAD
- NAKH** [PE17] „úzký, tenký“: *náha*, *nacca* ◊ AK⁴
- NAKW** [QL] „ukrást, vzít, získat tajně či nezákonně“: *nacu-*, *naquar* ◊ PIL²
- NAM** [VT41*] „soudit“: *nam-*, *náma*, *námiě*, *namna*, *Námo*, *Risil-Anamo* ◊ BAD
- NAN** [Et] *„maminka“: *Tel.* ◊ MAM
- NAP** [VT47] „rychle sevřít, uchopit“: *nappa* ◊ MAP
- NAR¹** [Et] „plamen, oheň“: *nár*, *nárě*, *narwa* < ANAR ◊ RUJ, UR¹, US
- NAR²** [Et] „vyprávět“: *Tel.* ◊ NJAR
- NARAD** « NRĚR [QL] „vonět“: *narda-*, *nardilě*, *nardilěa* × JOL
- NARAK** [Et] „trhat, rvát“: *naraca*, *narca-* ◊ SKAR
- NAS** [Et] „špička, ostrý konec“: *nassě*, *nasta* ◊ SNAS ◊ AJAK, EK¹, EREK, NEK¹, TIL¹
- NAT** [Et] „tkát, vázat“: *natsě* ◊ NUT ◊ LAN², RAJ¹
- NATH** « NASA [QL] „nechutnat, nelíbit se“: *nas-*, *násě*, *násěa*, *naswa* ◊ UG²
- NAW** « NAV [QL] „hádat, tušit, mít podezření“: *nauma*, *naus*, *naustaviltě*, *nauta-*, *návě* ◊ NOW ◊ INIK
- NDAJ** [PE17] ► DAJ³ „hrozný, ohavný“: *nai-* (*naiquet-*) } V quen. splynulo s NAJ.
- NDAK** [Et] ► DAK, NAK „zabít“: *nahta-*, *-ndacil* (*Rómen-dacil*)
- NDAM** [Et] ► DAM „tlouci, bít kladivem“: *namba* ◊ TARAM, TOŇG
- NDAN** [W], PE17, [Et] ► DAN „vrátit (se), vzít zpět“: *ananta*, *nan*, *nancar-*, *Nandor*, *nanwen-*
- NDEB** [PE17] „zkoušet, snažit se“: *nev-* ◊ RIK²
- NDER** [Et] ► DER¹ „ženich“: *Ender*, *ner* × NDIS } Viz též NER.
- NDEW** [Et] ► DEW¹ „následovat, jít za“: *neuna*, *neuro* × JES²
- NDIL** [Et] ► NIL „přítel“: *-ndil* (*Eärendil*), *nilda*, *nildě*, *nildo*, *nilmě*, *nilmo*
- NDIP** [PE17] ► DIP *„svěšený, sehnutý“: *nimpa* ◊ NIP
- NDIS** [Et] ► NIS „žena“: *Indis*, *-ndis* (*Erendis*), *nis*, *nissě* × NDER
- NDOL¹** [Et] *„oblý“: *Andolat*, *nóla* ◊ KOM²
- NDOL²** [QL] „hloubit“: *noldarě*, *nolpa* ◊ SAP
- NDOR** [PE17, WJ] ► DOR „země, souš“ (jako protiklad k vodě, moři): *nór*, *nórě* (& NO¹) } Starší zdroj vykládá jako „zůstávat, bydlet“; taktéž směřuje především ke slovu *nórě*, v němž splývají kořeny NDOR a NO¹.
- NDU** [Et, PE17] ► NU „klesat, zapadat“: *andúně*, *númen*, *númenya*, *núta-* < NDUR ◊ KJEL²
- NDUB** [PE17] ► DUB²: *numba* „sehnutý, shrbený“ ◊ KAW²
- NDUL** [Et] ► DUL „skrývat, halit“: *nulda*, *nulla* ◊ SKAL¹
- NDUR** [Et] ► NDU „klanět se“, sekundární význam „sloužit, poslouchat“: *-(n)dur* (*Arandur*, *Isildur*), *núro* ◊ BEW
- NEB** [PE17] „obrátit se směrem k (mluvčímu)“: *Tel.* ◊ NIB
- NED** [Et] „střed“: *Tel.* < ENED ◊ NEL
- NEG** [VT45]: *nehtë* „plástev“ ◊ NEZ
- NEZ** [QL] *„včela“: *nehtelě*, *Niellúně*, *nier*, *nierwes* ◊ NEG
- NEJ** « NEI [Et] „slza“: *niě*, *nieninquě*, *Nienna*, *nírě*, *nítě* ◊ NAJ, NEN
- NEK¹** [PE17] *„špička, klín“: *necel*, *nehta*, *nehtë* ◊ EK¹ ◊ LAG¹, NAS, TIL²
- NEK²** [PE17] „zbavit“: *-enca*, *nec-*, *nehta-* ◊ PEN⁴
- NEK³** [VT47, 48] „dělit, oddělovat“ < ENEK ◊ SAT } Může být příbuzné s NEK¹?
- NEL** [Et, VT42] „tři“: *neltil*, *nelya* < NELED ◊ NED
- NELED** [VT48, Et] ► NEL „tři“: *neldě*, *neldiě*
- NELEK** [Et, VT46] „zub“: *nelcě*, *nelet* ◊ NJELEK ◊ KARAK
- NEM** [QL] *„šit“: *nelma*, *nem-*, *nemba* ◊ THER
- NEN** [Et, PE17] „voda“, [QL] „téci“: *nellě*, *nén*, *nendě*, *nénu* ◊ NEJ ◊ LIKW, SIR
- NEŇ** [Et] „nos“: *nengwě*, *nengwěa*
- NER** [W], VT47, [QL] „muž“, pův. „fyzická síla, statečnost“: *ner*, *nercě*, *nerdo*, *Nessa* ◊ WEG¹ } Etymologie mají DER „muž“; jméno Valiě odvozují od kořene NETH.
- NETER** [VT47, Et] „devět“: *nertě*, *nertěa*
- NETH¹** I. [Et, VT47] „mladý, svěží, živý, veselý“ (spojováno zejm. s mladými ženami): *nesě*, *Nessa*, *nessima*, *nettě* ◊ GWEN, WEN¹, WIR²; II. [VT47] „sestra“: *nésa*, *nettě* ◊ THEL } Jiná etymologie jména *Nessa* je uvedena u NER.
- NETH²** « NESE [QL] „krmit, pást (se)“: *nes*, *nesselě*, *nesta* ◊ MAT
- NI¹** [Et] } IN¹ „žena“: *ní* < NIS
- NI²** [PE17, Et] zájmenný základ 1. osoby jednotného čísla: *inyě*, *-n*, *ni*, *-nyě*
- NIB** [Et] „tvář, předek“: *Tel.* ◊ NEB
- NID** I. [VT41] „nutit, naléhat, tlačit“ (narozdíl od ZOR¹ i fyzicky): *nir-*, *níra*, *nirmě* < INID ◊ MBAW; II. [Et] „opírat se“: *nirwa* } Slova uvedená v první části jiný text odvozuje od NIR.
- NIK** [VT48] „malý“ (s dobrými souvislostmi): *-incě* (*lepincě*), *níca*, *nincě* ◊ NIP, PIK ◊ TIT
- NIKW** I. [PE17, WJ] *„chlad, sníh, led“ II. [Et, QL] „bílý“: *nicu-*, *ninquě*, *ninquissě*, *ninquita-*, *niquě*, *niquis*, *nixě* ◊ IS², LOS², RIŇG, SPAN
- NIL** [Et] „přítel“, [PE17] „milovat jako přítele“ ◄ NDIL ◊ MEL, SER
- NIN¹** [Et] „křehký, štíhlý“: *nindě* ◊ DEN¹, PHIL
- NIN²** [QL] *„modrozelený“: *ningon*, *ninwa* ◊ LUG², LUJ
- NIP** [VT48] „malý“, obvykle s náznakem slabosti: *nimpě*, *nípa* ◊ NIK, NDIP
- NIR** [VT41, PE17] „vůle, záměr, úmyslné rozhodnutí“: *níra*, *nirmě* ◊ UB² } Jiné odvození je uvedeno u NID.
- NIS** [Et] ► NI¹ „žena“ ◄ NDIS
- NJAD** [Et, VT46] „hryzat“: *nyarro* ◊ NAK
- NJAR** [Et, QL] „vyprávět“: *nyar-*, *nyariě*, *nyarna* ◊ NAR² ◊ KWET } QL má dále *nyanda*, pro nějž bychom potřebovali ještě NJAD « NYAŘA.
- NJAT** [QL] „tlachat, žvanit“: *nyata-*, *nyatil* ◊ KWET
- NJATH** « NYASA [QL] *„škrábat“: *nyas*, *nyas-* ◊ SRIP
- NJEL** [Et, PE18] „zvonit, zpívat, sladce znít“: *nyellě*, *nyello*, *Solonyeldi* ◊ NJOL, ŇGJEL ◊ LIN¹, LIR, SAL
- NJELEK** [PE15*]: *nyelet* „nehet“ ◊ NELEK
- NJEN** [QL] „mečet, bečet“ (onom.): *nyé*, *nyéni* ◊ MAW, MBA
- NJOL** [PE18] „zvonit“ ◊ NJEL, ŇGJOL } Tento kořen je pro hlubší zvuk než NJEL.
- NO¹** [PE17, Et, QL] } ON „zplodit; narodit se“: *Apanónar*, *no-*, *nórě* (& NDOR), *nossě*, *nosta*, *nostalě*, *onóro* ◊ PUZ } Ve slově *nórě* splývá odvozenina tohoto kořene původního významu „rod či kmen, jeho území“ se slovem vytvořeným

od základu NDOR, označujícím suchou zemi jako protiklad moře.
NO² [VT49*] prostorově „za, vzadu“, časově „před“: *nó, nōa* × EP { QL má v přesně opačném významu.
NOL [QL] „odvážit se“: *nol-, nolmē, noloitē, nolwa* ◇ KAN²
NOM [VT42*] „místo“: *nómē, sinomē, tanomē* ◇ MEN
NOR [PE17] „běžet, skákat“, [QL] „běžet, jet, točit se“: *nor-, normē, norollē, norta-* ◇ JUR; PIR
NOROTH [Et]: *norsa* „obr“
NOT [PE17, Et] „počítat“: *not-, nótē, notessē, únótima*
NOW [Et] „myslet, představovat si“: *nausē, nó, nōa* ◇ NAW ◇ SAM
NU [Et, PE17, QL] { UN „klesat, sestupovat“: *nu, nún, núta-* ◀ NDU ◀ NUR¹ × RO
NUK [WJ, PE17, VT39] „trpasličí, zakrnělý, nedorostlý, nedokonalý“: *nauca, Nauco, nuhta-* { Etymologie odvozovaly od NAUK, NAWAK.
NUPH « NUFU [QL] „čich“: *nuptē, nuv-* ◇ NUS¹
NUR¹ [Et] ▷ NU *, „hluboký“: *núra* ◇ TUB
NUR² [QL] *, „vrčet“: *nur, nurru-*
NUS¹ [QL] „čich“: *nus, nustē* ◇ NUPH
NUS² [VT46] „mysl, moudrost“: *Tel.* ◇ ŃGOL
NUT [Et] „vázat“: *nauta, nut-, nútē* ◇ NAT ◇ LIM, RAP, SNAR, WED

Ñ

ÑAL [PM] „zářít odrazem“, [PE17] „jasně zářít“: *Altariellē, yúyal* ◀ ŃGAL
ŃGAJ¹ « DAHYA [QL] ▷ NAJ *, „mučit, trápit“: *angaitya-, angayanda, angayassē* ◇ ŃGWAL
ŃGAJ² [PE17] ▷ GAJ³ „zet, rozšiřovat se, otevírat se“: *ñaira*
ŃGAL [PE17] ▷ GAL², ŃAL „lesk, záře“: *ñalta, Ńaltariel* ◇ KAL
ŃGAN [Et] „hrát na strunný nástroj“ ◀ ŃGANAD ◇ SAL
ŃGANAD [Et] ▷ ŃGAN: *ñanda-, ñandaro, ñandē, ñandelē, ñandelē*
ŃGARAM [Et] „vlk“: *ñarmo* ◇ DARAK
ŃGAW [Et] „výt“: *ñaulē, ñauro* ◇ KHUG { PE17 odvozuje slovo *ñauro* „vlkodlak“ od stejně znějícího kořene, ale uvádí jeho význam jako „zastírat, maskovat, padělat“.
ŃGET « DETE [QL] „dostat, chytit“: *ñet-* ◇ KAM³
ŃGIL [MR, PE17] ▷ GIL „stříbrný lesk“: *ñillē*
ŃGJAL [Et] „mluvit nahlas nebo nesouvisle“ ◀ ŃGJALAM ◇ JAL
ŃGJALAM [Et] ▷ ŃGJAL: *indyalmē, yalmē* ◇ GLAM
ŃGJEL [PE17] „zvonění“ ◇ NJEL, ŃGJOL
ŃGJO [Et] „vnuk, potomek“: *indyó* ◀ ŃGJON
ŃGJOL [PE17] „zvonění“ ◇ NJOL, ŃGJEL
ŃGJON [Et] ▷ ŃGJO ◇ JON
ŃGOL [WJ, Et] „znalost, moudrost, učení“: *ingolē, ingolmo, ñóla, ñólē, ñolwē* ◀ ŃGOLOD ◇ ŃGUL ◇ IS¹, NUS² { Podle někt. poznámek tento význam je sekundární; pův. prý to bylo „tmavý, tmavohnědý“ (o vlasech), odtud jméno *Ńoldor* (ŃGOLOD) a až podle toho „znalost, učenost“ [PE17].
ŃGOLOD [Et, PE18] ▷ ŃGOL „elf z moudrého lidu, Gnóm“: *Ingolondē, Ńoldo*

ŃGOR [PE17] „hrůza, bázeň, úcta“: *Tel.* ◀ ŃGOROTH ◇ ŃGUR²
ŃGOROTH [Et] ▷ ŃGOR „hrůza“: *ñorta, ñorto*
ŃGOTH [MR*]: *Moringotto* „Černý nepřítel“ ◇ KOTH
ŃGUL [PE17] zřejmě „zlá“ varianta ŃGOL: *ñúllē* „černá magie“
ŃGUR¹ [Et, VT46, PE17] „zemřít“: *ñuru, Ńurufantur, ñuruhuinē* ◇ KWEL, PHIR × KOJ
ŃGUR² [WJ] „hrůza“: *Tel.* ◀ ŃGURUK ◇ ŃGOR ◇ RUK, THOS
ŃGURUK [WJ] ▷ ŃGUR²+RUK: *Tel.*
ŃGWAL [Et] ▷ GWAL² „mučit“: *ñwalca, ñwalma, ñwalya-, ungwalē* ◇ ŃGAJ¹
ŃOL [Et, VT46] „zapáchat“: *olmē* ◇ JOL ◇ THAW, THUS

O

OJ¹ [Et, PE17] „stále, vždy, věčně“: *oi, oi(o)-* (*Oiencarmē*), *oia, oialē, oira, oirē* ◇ BOR
OJ² [QL] *, „chudý“: *oica, oisē, oista-, oita-* × AW²
OK [PE17, VT43] „zlý, špatný“: *olca, ongwē* ◀ OKOT ◇ AK², UK ◇ SRUG, UTH¹ × AL¹
OKOT « OKTĀ [Et] ▷ KOT¹ ▷ OK: *ohta, ohtar*
OL¹ [UT*] „snít“ (mít krásnou, jasnou představu, vidinu, spíše než obyčejný noční sen): *ol-* ◀ OLOB
OL² [QL] *, „mnoho“: *olda, oldē, olli* ◇ LI¹, MAJ³, RIM¹
OLOB [PM] „větev“: *olwa* { Etymologie mají GOLOB.
OLOS I. [Et, QL] ▷ LOS¹ „sen“: *olor, olorda, olórea* ◇ PHAN³
II. [UT] ▷ OL¹ „sen, vidění“: *olos, Olórin, olosta* { Podle staršího odvození je kořen rozšířením základu LOS¹ „spát“ a nemá žádné zvláštní upřesnění významu. Podle novějšího však vznikl z kořene OL¹, jehož základním významem není obyčejný noční sen.
OM [PE17, Et] kořen pro protáhlejší, rezonující zvuk (zejm. hlas): *óma, óman, ómēa* ◇ LAM, SLON
ON [Et, PE17, WJ] { NO¹ „zplodit, porodit; narodit se“: *onna, onta-, ontarē, ontaro*
OŃG [QL] „bolest“: *ong-, ongwē* ◇ NAJAK, SISIT
OP [PE17] *, „ústa“: *ópa, úpa* ◇ PEŃ, SOŃ
OR [Et, PE17, QL] { RO „vzhůru, vysoko; stoupat“: *anarórē, or, órē, oromardi, oronta, orosta orta-* ◀ ORON, OROT ◇ AM², KHAL¹, TA3
OROM [Et] ▷ ROM: *Oromē* (lidová etymologie)
ORON « OR-NI [Et] ▷ OR „vysoký strom“: *ornē* ◇ GALAD
OROT [Et] ▷ OR „výšina, hora“: *oronta, oron, orto*
OS¹ [Et] „okolo, o“: **os, osto* { Jiné odvození *osto* „město“ v. OSOT.
OS² [PE17] kořen pro syčení, šum, pěnivý zvuk: *Ossē* { Jiné odvození v. gos.
OSOT [WJ] ▷ SOT „chránit, bránit, krýt“: *osto* { Etymologie odvozují z os¹.
OTOK [VT47, Et] „sedm“: *osco, oxo* ◇ OTOS { Tento kořen se obvykle v quenijštině moc nepoužívá.
OTOS [VT47, Et] „sedm“: *Otselen, otso, otsola* ◇ OTOK
OW [QL] *, „ovčí vlna“ { Etymologie patrně nahrazují kořenem row, odvozená slova lze přizpůsobit přidáním počáteční souhlásky.

P

PA⁴ [VT43] } AP⁴ „dotýkat se“: *pa, pá*

PA² [VT44*] } AP² „po“: *pa, pá*

PAD [Et] *„ohrazené místo, dvůr“: *panda* ◇ PEL⁴, THUR

PAJ [QL] „potrestat, oplatit, pomstít se; dobýt“: *apairě, paimě, paimeně, paimesta, paimeta-, pairemo, paitya-*

PAK [VT41, PE17] „uzavřít“: *pahta* ◇ KHOL × LAT⁴

PAL [Et, VT47, QL] „široký, širý, rozlehlý, otevřený“ – pův. o zemi, ploché a rovné: *palis, palla, palmě, palu-, paluhta, palúrě, palya-* ◇ PALAN, PALAT ◇ DAL, JAN⁴, LAD⁴, ROS² × AK⁴

PALAN [Et, VT47] ▷ PAL *„široko daleko“: *palan, palantír, palda* ◇ KHAJ

PALAP [Et, PE18] *„bít, plácát“: *palpa-* ◇ PILIT ◇ SPALAP { Možná též rozšíření kořene PAL (jakožto „bít naplocho“).

PALAT [VT47] ▷ PAL *„dlaň“: *palta, palta-* ◇ MA3, RUN⁴ ◇ PILIT { QL má PLTYL.

PAN [Et] „umístit, upevnit“ (zvl. o práci se dřevem), [PE17, QL] „uspořádat, srovnat“: *ampano, pano, panya-* ◇ STAB, TAK

PAP [QL] *„třást se“: *pap-, pampilě, pampilěa, pampině, patil* ◇ GIR, KWATH

PAR⁴ [PE17, QL] „slupka, kůra; kniha“: *parca, parma, parna* ◇ PARAN ◇ RAD, SAD

PAR² [Et, PE18] „složit, dát dohromady“: *parma*

PAR³ [PE17] „učit se, získávat informace – nikoli zkušeností či pozorováním, ale komunikací – vyučováním n. popisem ve slovech či písmu“: *parma* { Kořeny PAR mají naprosto odlišný význam, ale všechny zřejmě vznikly převážně za účelem vysvětlení slova *parma* „kniha“.

PARAK [Et]: *parca* „suchý“ ◇ DOR × MIS²

PARAN [PE17] ▷ PAR⁴ „oloupaný, holý, nahý“: *parně* ◇ PHAL²

PAS [PE17] ◇ PATH

PAT⁴ [Et, QL] „otevřít, rozvinout, ukázat“: *panta* ◇ ETER, WEL

PAT² [QL] *„klapat“ (onom.): *pat-, patacanda, patacě, patinca* ◇ PET

PATH [PE17, Et] „hladký, hedvábný“: **pásě, passa, pasta* ◇ PAS ◇ LAT³, RUN³

PED [PE17] „svah, sklon; strmě se svažovat“: *ampendě, penda, pendě* { Etymologie mají PEN², PENED, ale PE17 výslovně upravuje na PED.

PEG [Et] „ústa“: *pé* { Pozdější zdroj mění tento kořen na PEÑ.

PEJ [PE17] *„malý“: *pia* ◇ PIK

PEL⁴ [PE17, QL, Et] „oplotit, ohradit; hrana, mez, plot“: *pella, pelo, pello* ◇ PELES ◇ JOD, PAD, THUR

PEL² [Et] „otáčet se kolem pevného bodu“: *pel-, peltas* ◇ KWER

PELES [Et] ▷ PEL⁴ *„ohrazené místo, město“: *opelě, peler* ◇ OSOT

PEK [QL] *„chochol, hřeben“ (kohoutí ap.): *pehtë* ◇ PEKW ◇ KWIN⁴

PEKW [QL] *„česat“: *pecu-, pequil* ◇ PEK

PEN⁴ [PE17, WJ] „postrádat, nemít“: *pen, penda-, penya* ◇ NEK², U × UB⁴

PEN² [Et] *„svažovat se“ ◇ PENED { Pozdější zdroje mění na PED.

PENED [Et] ▷ PEN²

PEÑ [VT39] *„ústa“: *pé, penga-* ◇ OP, SOÑ { Starší Etymologie mají PEG.

PER [Et] „rozpůlit“, [PE17] „polovina“: *Pereldar, peresta, perina, perta, perya-*

PERES [Et] „ovlivňovat, měnit, rušit“: *Tel.* ◇ WIS²

PET [QL] *„tlouci, klovat“: *penta, pet-* ◇ PAT² ◇ TAM⁴

PHAB « EABA [QL] *„tlustý, otulý“: *famba, fambo* ◇ TIW

PHAJ⁴ [Et, PM, MR] *„duch, duše“ (pův. význam „vyzařovat“): *faila, faina-, fairě, fěa* × SRAW

PHAJ² « EAŶA [QL] *„svoboda“: *faino, fairě, fairiě* ◇ LER

PHAL⁴ [Et, PE17, QL] „pěna; šplouchat, cákat“: *Falanyeldi, fallě, falma, falmarin* ◇ PHALAS ◇ SPAL ◇ SOL, WIG⁴

PHAL² « EALA [QL] „holý, nahý“: *falca, falcassěa* ◇ PARAN

PHALAK « EŁKĹ [QL] „roztínat, sekat“: *falqua, falquan* ◇ KIR, SJAD⁴

PHALAS [Et] ▷ PHAL⁴ „pěna“: *falassě, falasta-* ◇ SPALAS

PHAN⁴ [PE17, VT43] „krýt, stínit, halit“: *fana, fanta-* ◇ SPAN² ◇ SKAL⁴, WAJ⁴, WATHAR { Mezi PHAN⁴ a SPAN⁴ docházelo k ovlivňování významů.

PHAN² [PE17] „bílý“ ◇ SPAN⁴ { Někde psáno EAN. Dále viz SPAN⁴, SPAN².

PHAN³ « EANA, EŇTŇ [QL] *„sen“: *fanórě, fanórěa, fanwě* ◇ OLOS

PHAR [Et] „dosahovat, stačit“: *fárě, fárěa, farya-*

PHARAN [PE17] *„jeřáb (strom)“: *faran, orofarně*

PHAS [Et] *„(zcuchané) vlasy“: *farně, fassě, fasta-* ◇ LOKH, SPIN, TIL²

PHAW « PHAU [Et] „mít otevřená ústa“: *fauca* { PE17 překládá jako „vydávat (páchnoucí dech ap.)“

PHEG [VT46] „vnitřek, jádro, podstata“: *Tel.*

PHELEG [Et] „jeskyně“: *felya* ◇ PHELEK ◇ GAT², ROD

PHELEK [PE17] *felco* „důl, jeskyně, podzemní obydlí“ ◇ PHELEG

PHEN [PE17, Et] „dveře“: *fenda, fenna* ◇ AD²

PHER⁴ [Et] „buk“ ◇ PHEREN ◇ BERETH

PHER² [PE17] *„pohotový, připravený, hbitý“: *férima, ferina, ferya-*

PHEREN [Et] ▷ PHER⁴ „buk“: *feren, ferinya, ferna, ferně*

PHEW [Et] „hrozit se, hnusit si“: *feuya-* ◇ DJEL

PHI [Et, VT46]: *fion* „sokol“

PHIL « EILI [QL] „jemný, tenký“: *flima, filquě, flumě* ◇ MIL², NIN⁴

PHILIK [Et] „ptáček“: *flit*

PHIN⁴ [PE17, Et, QL] „zručný, šikovný (zejm. o rukou a prstech), jemný; bystrý“: *finda, finta-, finwa, finya* ◇ LIK, KUR

PHIN² [PM] „vlasy“: *finda, findě, fině* ◇ SPIN { Vhodnější je podoba SPIN [PE17, Et].

PHIR [WJ, Et] „vydechnout“, později „zemřít přirozenou smrtí“: *fairě, fir-, fírima, Fírimar, firin, Firyar* ◇ KWEL, ŇGUR⁴

PHO3 « EO3O [QL] „skrývat, syslit, tajně hromadit“: *föalócě, foina, fólě, fólíma* ◇ MUJ, TOR² { Föalócě „drak střezící poklad“ později zařazeno pod PHAW, tedy asi „drak s páchnoucím dechem“.

PHOR [Et] „pravice“: *formaitě, formen, formenya, forya* × KHJAR

PHUJ [Et] *, „temná noc, hluboký stín“: *fuině, huině, hui-va* ◊ LUM, THUS, UŇG
PHUM ◊ EUMU [QL] „spát“: *fum-, fúmě, fúmelot* ◊ LOS⁴ × KUJ } Tento kořen se narozdíl od LOR zřejmě týká především hlubšího spánku.
PHUR [GL*] „lhát“: *fur-, furu*
PIK [Et, WJ] *, „drobný“: *Picinaucor, pitya* ◊ NIK, TIK ◊ PEJ, TIT × KHAW¹
PIL¹ [QL] *, „peří“: *pilin, pilintelě* ◊ PILIM ◊ KWES
PIL² [QL] „loupit“: *pil-, pilmo, pilucca, pilwě* ◊ NAKW
PILIM [Et] ▷ PIL¹: *pilin* „šíp“ } Dle VT46 není kořenový tvar zcela jistý, možné je též čtení PILIN.
PILIT ◊ PLTYL [QL] *, „úder plochou dlaní“: *pilya-, piltyě* ◊ PALAT ◊ PALAP
PIP [QL] „viset, vléci se“: *pimpě, pimpilin* ◊ KWIKW ◊ LIŇG
PIR [QL] *, „točit se, vrtět se“: *pir-, pirin, pirinumbě* ◊ KWIR ◊ NOR
PIS [Et] *, „šťáva“: *pirya* ◊ MARAK, SAB
PIW [Et] „plivat“: *piuta-* ◊ RET²
POJ [QL, Et] *, „čistý“: *poica, poimě, poita-, poitya-* ◊ ALU, SOW × WA3
POL¹ [VT41, Et, QL] „moci, mít fyzickou sílu či schopnost“, [PE17] „velký, silný“: *pol-, polca* ◊ POLOD } Jiná poznámka uvádí základní význam jako „rozdrtit, rozlámat“ a směřuje ještě k odv. slovu „mouka“ [PE17].
POL² [QL] „oves“: *polě, polenta, polessě, polina, polysimpě* ◊ POR
POLOD [Et] ▷ POL¹ „tělesně silný“: *polda, poldorě, poldórěa* ◊ BEL, TULUK
POR [Et]: *porě* „mouka“ ◊ POL² ◊ MUL
POROK [VT47, QL] „slepice“ (onom.): *porocě, porocellě* ◊ KOROK² ◊ KEK
POT [Et] „zvířecí noha“: *Tel.* ◊ TAL
PU3 ◊ PU(HU) [QL] „plodit, rozmnožovat se“: *puhta, puxě* ◊ NO⁴
PUL [QL] „dmout se, natékat“: *pul-, pulmě*
PUP [QL] *, „bublina“: *pumpo, pumpolě* ◊ PUTH
PUS [Et] „zastavit, přestat“: *pusta, pusta-* ◊ PUT } Možná měl být nahrazen kořenem PUT.
PUT [Et] *, „zastavit“: *punta, pusta-, putta* ◊ PUS ◊ DAR, TAP
PUH ◊ PUSU [QL] „foukat, nafukovat“: *pus-, pussě, pusulpě, pusulta-* ◊ PUP ◊ SWES, THU

R

RAB¹ I. [Et, VT46] „divoký, nezkrocený“ **II.** [PE17] „zbloudilý, putující, neusazený“ (postrádající směr n. účel): *ráva, ravanda* ◊ RAW, SRAB ◊ BEREK
RAB² [Et, VT46] *, „zed, břeh“: *ramba, ráva*
RAD¹ ◊ RAŘA [QL] *, „loupat, škrábat, odírat“: *rar-, randa, rasta* ◊ PAR¹ ◊ SAD
RAD² [Et] „vracet se“: *randa*
RAG [Et] *, „křivý“: *Tel.* ◊ RAJAK, SKWAR
RAJ¹ [VT42] „plést, dělat síť nebo krajku“, též „chytat do sítě“: *carrěa, raima, raita-, rěa-* ◊ LI², NAT, REB, REM

RAJ² [PE17] „usmívat se, projevovat potěšení či přízeň výrazem tváře“: *raina, raita-* ◊ MIR²
RAJAK [Et] *, „křivý, nesprávný“: *raica* ◊ RAG, SKWAR } Jiné odvození je uvedeno u kořene RIK¹.
RAK¹ [MC*] „lámat“: *rac-* ◊ RUV, SKAT
RAK² [Et] „natahovat se, dosahovat“: *ranco, rangwě*
RAM¹ [Et] *, „křídlo“: *Eärrámě, ráma, ramya-* ◊ WIL
RAM² [QL] „křičet, troubit“: *ram-, rambě* ◊ ROM
RAN [Et, VT42, PE17] „putovat, toulat se, bloudit, jít nejistou cestou“, [PE17] „chybovat, bloudit, odchylovat se od nařízeného či zvoleného směru“: *Rána, ráně, ráněa, ranya* ◊ MIS⁴
RAP [VT46] „vázat“ ◊ NUT, SNAR
RAS [Et] „vyčnívat“: **arassě, rassě* ◊ MBUD
RASAT [Et] „dvanáct“: **rasta*
RAT¹ [PE17] „čnit, tyčit se“: *ráta-* ◊ ARAT ◊ BARAD, TJUL
RAT² [Et] „jít, kráčet“: *Tel.* ◊ BAT, LED
RAW [QL, Et] *, „dravý, divoký“: *rá, rausima, raustě, ravenně* ◊ RAB¹ ◊ SRAB
REB [VT42] „zaplédat, chytat do sítě“: *remba-, rembě, rembina* ◊ REM ◊ RAJ¹
RED¹ [Et] „rozhozovat, sít“: *rer-* ◊ ERED ◊ SPAR²
RED² ◊ RESE [QL] „pomáhat, podporovat“: *rendo, réro, resě, resta* ◊ ATH
REG [Et] „hrana, hranice, okraj“: *réna* ◊ LAN⁴, RIM²
REK [PE17] „uniknout; zachránit (se) před zkázou, ztrátou či nebezpečím“: *rehtě* ◊ BAR
REN [PM] „připomínat (si), mít v mysli“: *Tel.* ◊ SAN
REM [VT42] „zaplédat, chytat do sítě“: *rem-, remma* ◊ REB ◊ RAJ¹, SNEW
REP [Et] „ohyb, hák“: *rempa* ◊ GAP, GAT⁴
RET¹ [PE17] „lézt (vzhůru)“: *retto*
RET² ◊ RETYE [QL] *, „plivat“: *rentyě, retima, retya-* ◊ PIW
RETH [PE17] „zůstávat na stejném místě“, odtud „být klidný, trpělivý“: *Tel.* ◊ LEM
RIG [PE17, Et] „věnec, koruna“, [PM] „plést, vinout, vít“: *ría, riě, riellě, rína* ◊ WEJ
RIK¹ [VT39, QL] „kroutit, točit“: *marihhta, raica* ◊ SNUR } Etymologie mají RAJAK.
RIK² [PE17] „snažit se, vyvíjet úsilí, pokoušet se o něco (navzdory překážce či protivníkovi)“: *ric-* ◊ NDEB
RIK³ [Et] „šklubnutí, náhlý pohyb“: *rihta-, rincě* ◊ RIKH ◊ KARAP
RIKH [Et] ◊ RIK³
RIL [PE17] „jasný, zářivý“, [Et] „třpytit se“: *rilma, rilya, Silmaril* ◊ GIL, SIL, THIL ◊ IT⁴, SINIT
RIM¹ [Et, VT46] „oplyvat“: *rimba, rimbě* ◊ OL², UB⁴, UM²
RIM² [QL] *, „okraj, lem, hranice“: *rim-, ríma, rímenoitě* ◊ RIP² ◊ LAN⁴, REG } V Et psáno rī, ve VT46 poznámka o úpravě na SRI.
RIN [Et, QL] *, „kruh“: *rinda, rindě* ◊ KOR
RIŇG [Et, QL] „chladný“: *rin, ringa, ringě, ringwě* ◊ NIKW
RIP¹ [Et] „letět, řídit se“: *rimpa* ◊ ALAK, THOR
RIP² [QL] *, „pruh“: *rimpě, rípa, ripta-* ◊ RIM² ◊ KWILIT
RIS [Et, PE17] „sekat, štípat“: *rista-* ◊ KIRIS ◊ KIR, SJAD⁴
RO [Et, PE17, QL] } OR „zvedat se, stoupat“: *rómen, rómenya, róna* × NU
ROD [Et] „jeskyně, klenba“: *rondo* ◊ ROT ◊ GAT², PHELEG } Novější zdroj uvádí RON⁴ a upřesňuje význam.

ROJ¹ [Et] „honit, pronásledovat“: *roimě, roita-, ronyo* ◊ SPAR¹
ROJ² [Et] „zrzavý, červený“: *roina* ◄ GROJ ◊ GAJ², KARAN, RUS¹
ROK [Et] *„kůň“: *rocco, roquen* ◊ LOP
ROM [W], Et, PE17 kořen pro zvuk trumpet či rohů: *róma, romba* ◄ OROM ◊ RAM²
RON¹ [W] „klenout se – o přírodních i umělých stropech, ale vždy v pohledu zespoda, zevnitř“: *rondo* { Etymologie mají ROD.
RON² [PE17] „pevný, hmatatelný, hmotný“: *ronda* ◄ GRON ◊ SRON
ROS¹ [PM] „kapky, vodní tříšť (rozprášená větrem z fontány, vodopádu či lámajících se vln)“, [Et] „kapat“: *rossë* ◊ LIB¹, WIG¹
ROS² [Et] *„pláň“: *Tel.* ◊ PAL
ROT [PE17] „jeskyně“, [VT46] „vývrt, tunel“, [QL] „dutina“: *ronta, róta, rotsë, rotto* ◄ GROT ◊ ROD, SROT ◊ SAP, UNUK
RUD [Et] *„kyj, klacek“: *runda* ◄ GRUD
RU3 ◄ RU'U [QL] *„klid, mír“: *rua, ruë, ruin, rúya* ◊ KWILID, SED
RUJ [PE17] „planout“: *aparuiivë, ruimen, ruina, ruinë, ruivë* ◊ NAR¹, UR¹ { Odtud by se dala odvodit i slova, která má PM pod koř. RUN².
RUK [W], VT39, PE17 nejstarší základ pro strach a strašné věci a tvory: *orco, rauco, rúcima, ruhta-, urco* ◊ GAJAS² GOS, KAWAR, ŃGUR² { Výraz *orco* byl do quenijštiny převzat ze sindarštiny. Starší zdroj jej odvozuje od OROK *„skřet“, kořen RUK je přeložen jako „démon“ [Et].
RUN¹ [Et] „dlaň ruky n. spodní plocha chodidla“: *runya, tallunë* ◊ PALAT, TAL
RUN² [PM] „rudý, žhnoucí“: *runya, rúnya* ◄ URUN ◊ BARAS, JUL² { Viz též RUJ.
RUN³ [PE17] „hladit, brousit, leštit“: *runda* ◊ PATH
RUS¹ [VT41] *„červenohnědý, zrzavý“: *rusco, ruscuitë, russa, russë* ◄ URUS ◊ BARAN, GAJ², ROJ²
RUS² [Et] „lesk kovu“: *russë*
RUTH [PE17] „hněv, zuřivost, vztek“: *rúsë, rúsëa, ruxa, ursa-*
RUW ◄ RUVU [QL] „puknout“: *rúvina* ◊ RAK¹ { Podoba kořene není jistá, mohla by být i RUB.

S

SA [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: -s, *sa* ◊ SE, TA²
SAB [Et]: *sáva „šťáva“* ◊ MARAK, PIS
SAD [VT42] „dřít, loupát, stahovat“: *Tel.* ◊ RAD ◊ PAR¹
SAG [Et]: *sangwa „jed“, sára „hořký“* ◊ SLOJ
SA3 [QL] „horko“: *sahta-, saiwa, saquila* ◊ LAW², UR¹
SAJ¹ [Et] „vědět, chápat“: *saira, sairon* ◊ IS¹, KHAN¹
SAJ² [QL] *„hlad“: *saita-* ◄ SAJAK
SAJAK [QL] ▷ SAJ²: *saicë, saicelë, saicelëa, saiqua, saitya-*
SAJAP [QL] *„bota“: *hyapa, saipo* { Etymologie mají SKJAP.
SAK [QL] *„hledat“: *sac-* ◊ KETH
SAL [QL] *„hudba“: *salamba, salaquintil, salma, salmë, salquin* ◊ LIN¹, NJEL, ŃGAN

SALAK [QL, Et] *„tráva, bylina“: **salahta-, salca, salquë* { V QL ve tvaru SĹKL.
SALAP [QL, Et] „vylizovat, srkat“: *salpa* ◊ SULUP { QL má SĹPL.
SAM [VT41, PE17] „myslet, uvědomovat si“: *ósanwë, sáma, sanar, sanwë* ◊ NOW, REN { Slovo *sanar*, nevzniklo-li analogií podle *sanwë*, vyžaduje obměněný kořen SAN.
SAP [QL] „kopat, hloubit“: *sampa, sampë, sat, satwa* ◊ NDOL², ROT × KUM²
SAR¹ [Et] *„kámen“: *sar, sarna, sarnë* ◊ STAR ◊ GONOD
SAR² [W] „tesat, rýt“, později „psát“: *sarat, sarmë* ◊ TEK
SAR³ [QL] *„řezat, opracovávat dřevo“: *sar-, sarat, sara-penda, saratwa, sarma* ◊ STAB
SARAK ◄ SRKŔ [QL] *„tělo, maso“: *sarco, sarcuva, sarqua* ◊ SRAW
SAT [VT42] „místo, přirozeně či uměle vymezený prostor“, též „doba, určené období, časový úsek“; „vyznačovat, dělit“: *asta, sat-, satya, -sta (canasta)* ◊ NEK³
SATAR [PE17] „důvěra, věrnost, stálost“: *astar, sarta, sarfo, satar* ◊ BORON
SAW¹ [PE17] „odporný, hnusný, hanebný; špatný, zlý, bídný“: *sau- (saucarya), saura, Sauron, söa* ◊ THAW ◊ SRUG
SAW² [QL] *„pes“: *saulë, savanda, savar* ◊ GRAW, KHUG
SE [VT48] zájmenný kořen 3. osoby j. č.: *eryë, -ryë, -s, se* ◊ SA, TE
SED [W], Et „klid, odpočinek“: *senda, ser-, sérë* ◄ ESED ◊ KHAW², KWILID, RU3
SELED ◄ SEL-D [Et] „dítě“: *selda, seldë, seldo, Tindómerel* ◊ KHIN
SER [Et] „milovat, mít rád“ (o přátelství): *-ser, sermë, sermo, seron* ◊ MEL, NIL
SEREK [PE17] „krev“: *sercë* ◊ JAR
SI [Et, PE17, VT48] ukazovací kořen „toto, zde, nyní“: *sí, sië, símen, sitë* ◄ SIN × TA¹
SIK [Et]: *sicil „dýka, nůž“*
SIL [Et, QL] „stříbrný svit“: *silma, Silmaril, silmë, silwin* ◄ SILIP ◊ GIL, RIL, THIL
SILIP [Et] ▷ SIL: *Silpion* { Rozšířený kořen vznikl pod vlivem kořene KJELEP.
SILIT ◄ SĹTL [QL] *„tříditi, přesívati“: *silta, siltina*
SIN [PE17] ▷ SI ukazovací kořen: *sín, sinya*
SINIK ◄ SINI [QL, VT40*] „nerost, ruda, drahokam“: *sinquë, sinquelë, sinquina* ◊ SINIT
SINIT ◄ SŃTYŃ [QL] „třpytit se“: *sintil, sintilis, sintya-* ◊ SINIK ◊ RIL
SİNG ◄ SIDI [QL] „sůl“: *singë, singwa*
SIP [QL] „hvízdát, pískat“: *sip-, simpa, simpetar, simpina, simpisë* ◊ KWIN²
SIR [Et, QL] „téci, plynout“: *sir-, sírë, siril, sírima, sirya-* ◊ KEL, NEN, UL
SIS [VT46] ◊ SUS
SISIT ◄ SŞTYŞ [QL] *„bolet, hnisat“: *sistina, sistya-* ◊ OŃG
SITH ◄ SISI [QL] „sežehnout, opálit“: *sis-, sisin* ◊ US
SIW [Et] „vzrušovat, pobízet“: *siulë* ◊ KHOR
SJAD¹ [Et] „rozseknout, rozetnout“: *hyando, hyar-, hyatsë* ◊ KIR, PHALAK, RIS { QL má HVAŔA „rozrýt“.

SJAD² [PE18] „stlačovat“: *hyanda* ◊ STAG { Buď omyl, nebo alternativní výklad jména *Sangahyando*.
SJAL [Et]: *hyalma* „mušle, lastura“
SKAL⁴ [PE17, Et] „stínit, halit, ukrývat před světlem“: *halda, halya-* ◊ KAL ◊ NDUL, PHAN⁴, WATHAR
SKAL² [Et] „rybka“: *hala, halatirno* ◊ LIW
SKAR [Et] „trhat, rvát“: *harna, harwē* ◊ NARAK
SKAT [Et] „rozlomit“: *hat-, terhat-* ◊ RAK⁴
SKEL [Et] „kůže“: *helda, helma, helta-*
SKIL [Et] „dělit“ ◊ KIL
SKOL [PE17] „zavřít“ ◊ KHOL
SKOR [PE17] „hrubý, pokažený, nesouměrný“ ◊ KOR
SKJAP [Et, VTe] „bota“: *hyapat* { Etymologie, jak byly vydány v LR, překládají slovo *hyapat* jako „pobřeží“. Badatelé se však shodují na tom, že je to špatně přečteno a má to být „bota“ (v angličtině „shoe“ místo „shore“). Podobné slovo je v QL odvozeno od kořene SAJAP.
SKU [PE17] „klít, proklínat“ ◊ KHU
SKWAR [Et] „ohnutý“: *hwarin, hwarma* ◊ RAG, RAJAK
SLAS [PE17] „ucho“: *hlar-, hlas* ◊ LAS²
SLIG [Et] „pavouk, pavučina“: *lia, liantē, líně, Ungoliantē* ◊ LI²
SLIN [Et] „jemný“: *linda* (& LIN), *linta-* ◊ MIL² { V QL uveden jako LINI.
SLIW [Et] „chorý, bledý“: *laiwa, lívě* ◊ LEW, KWAM, KWOL
SLOJ [PE17] „jed“: *hloima, hloirē, hloirēa, hloita-* ◊ SAG
SLOK [PE17*] „plaz, had, červ“: *hlócē* ◊ LOK
SLON [PE17, VT48] „zvuk“: *hlón, hlóna, hlonítē, ohlon* ◊ LAM, OM
SLUK [Et] „polykat“ ◊ LAK²
SLUS [Et] „šeptat“: *lussa-, lussē* ◊ SRUS ◊ KWIS
SMAG [Et] „špína, poskvrna“: *Tel.* ◊ WA³
SMAL [Et] „žlutý“: *ambalē, ammalē, malda, malina, malo, malwa* ◊ MAL²
SNAR [Et] „vázat“: *narda* ◊ NUT, RAP
SNAS [Et] „špička, ostrý konec“ ◊ NAS
SNEW [Et] „zaplést, chytit do pastí“: *neuma* ◊ REM
SNUR [Et] „kroužit“: *Tel.* ◊ RIK⁴
SOK [VT39, PE18, QL] „pít, lokat“: *soica* ◊ SUK⁴ ◊ JUL⁴
SOL [QL, Et] „příboj“: *solmē, Solonyeldi, solor* ◊ PHAL⁴
SOŇ [PE17]: *songa* „dutina ústní“ ◊ OP, PEŇ
SOT [WJ] „chránit, bránit, krýt“ ◊ OSOT ◊ THUR
SOW [QL] „mýt se“: *saunē, sausa, sov-, sovallē, sovalwa* ◊ ALU, POJ
SPAJ [Et] „pohrdat“: *faica*
SPAL [VT46] „pěna“ ◊ SPALAS ◊ PHAL⁴
SPALAP [HKF*] „šlehat, bičovat“: **falampa, *falpa-* ◊ PALAP
SPALAS [VT46] ◊ SPAL ◊ PHALAS
SPAN⁴ [Et, VT46] „bílý“: *fána, fanya, fanyarē* ◊ PHAN² ◊ LOS², NIKW { PE17 píše jako EAN a upřesňuje význam: týká se zejm. barvy (odraženého světla) oblaků, sněhu, mlhy.
SPAN² [PE17] „skrývat, halit“ ◊ PHAN⁴ { Kořeny SPAN² a PHAN² jsou zřejmě výsledkem Tolkienovy nerozhodnosti ohledně přesné podoby těchto splývajících kořenů.
SPANAG [Et] „vousy“: *Andafangar, fanga*
SPAR⁴ [Et, PE17, 18] „lovit, pronásledovat“: *Tel.* ◊ ROJ⁴
SPAR² [VT46] „rozprostřít, nastlat, rozsypat“: *fára, farma* ◊ RED⁴ × KOM⁴

SPIN [PE17, Et] „kadeř, vlas; jemné vlákno“: *findē, findilē, finē, ipsin* ◊ PHIN² ◊ LOKH, PHAS, TIL²
SRAB [PE17] „divoký, nezkracený“, odtud často „prudký, surový, nepřátelský (k elfům a lidem)“: *hráva, hravan* ◊ RAB ◊ RAW
SRAG [PE17] „velmi obtížný, nešikovný“: *hrai- (hrai-cenē), hraia, hranga* ◊ DER², GUR
SRAW [PM] „tělo, maso“: *hravan, hrávē, hröa, Mirröanwi* ◊ SARAK × PHAJ⁴
SRIP [Et] „škrábat“: *Tel.* ◊ NJATH
SRIS [PE17] „sníh“: *hrir-, hrissē, hristil* ◊ GOLOS, LOS²
SRON [PE17] „hmota“: *hrón, hrondo* ◊ RON²
SROT [PM] „hloubit, kopat, tunelovat“: *hróta* ◊ ROT
SRUG [PE17] „zlý“: *hrúa, hrúya* ◊ OK, SAW⁴, UTH⁴
SRUS [Et] „šeptat“: *Tel.* ◊ SLUS
STAB [Et] kořen pro tesařskou práci: *sambē, samna, samno, -san* ◊ PAN, SAR³
STAG [Et] „tlačit, stlačovat“: *sanga* ◊ THAG ◊ KWAR, SJAD² { QL má SADA.
STAK [Et] „rozdělit, vložit“: *sanca* ◊ KIL
STAL⁴ [PE17] „silný“: *Astaldo* ◊ STALAG ◊ STEL
STAL² [Et] „příkrý“: *Tel.*
STALAG [Et] ◊ STAL⁴ „pevný, statný, statečný“: *Tel.* ◊ BER, TULUK
STAN [Et, VT46] „určit, ukázat, rozhodnout“: *sanda, sanya, sanyē*
STAR [Et] „tuhý“: *sara* ◊ STARAN ◊ SAR⁴ ◊ DOR, TARAG
STARAN [Et] ◊ STAR: *Tel.*
STEL [WJ] „zůstat pevný“: *selma* ◊ ESTEL ◊ STAL⁴ ◊ BOR × WAR
STEN [PE17] „zkrátit, omezit, stěsnat“: *senna* ◊ STIN × TAJ
STIN ◊ STINTĀ [Et] „krátký“: *sinta* ◊ STEN × ANAD
STOL [PE17] „přílba“: *castol* ◊ KHAR
STUD [VT46, Et] „základ“: *sunda, sundo* ◊ SUD ◊ SULUK, TALAM
SU [PE17, VT47] kořen pro zvuk větru ◊ SUR, SUS ◊ THU { QL uvádí SUHVU, SUHU, SUEU.
SUD [Et] „základ“ ◊ STUD
SUG [Et] „pít“: *súlo* ◊ SUK⁴ ◊ JUL⁴
SUK⁴ [Et, PE18] „pít“: *suc-, suhto, sungwa* ◊ SOK, SUG ◊ JUL⁴
SUK² [QL] „pryskyřice“: *súcē, suhtē, sutil, suxina* { Možná nakonec identické s předchozím přes význam „odvádět (kapalinu), nechat vytékat“ [PE18].
SULUK [Et]: *sulca* „kořen, zejm. jedlý“ ◊ STUD
SULUP ◊ SĪPĪ [QL] „polévka“: *sulpa* ◊ SALAP
SUR [PE17] ◊ SU: *súřē* ◊ SUS ◊ THU, WAJ²
SUS [Et] ◊ SU „syčet“: *surya* ◊ SIS, SUR
SWAD [Et]: *hwan* „houba“
SWES [Et] zvuk foukání n. dýchání: *hwesta* ◊ PUTH, THU
SWIN [Et] „vířit, kroužit“: *hwindē, hwinya-*

T

TA⁴ [Et, PE17, QL] ukazovací kořen „to, tam, tehdy“: *ta, tana, tanna, tar* ◊ TAN², TAS ◊ EN² × SI

TA² [VT48] zájmenný kořen 3. osoby množného čísla: *-t, ta* ◦ SA, TE

TAG [PE17] ◦ TA₃, TAJ

TA₃ [Et, PE17, QL] „vysoký, vznešený“: *tár, tára, tári, tárié, tarquesta* ◦ TAG, TAJ ◦ AR¹, BARAD, OR { WJ jako asi jediný ze známých zdrojů tento kořen zahrnuje a uvádí místo něj TAR.

TAJ [Et, VT39, PE17] „natahovat, prodlužovat“: *tailě, taina, taita-* ◦ TAG, TA₃ ◦ ANAD × STEN

TAK [Et, PE18, QL] „upevnit“: *ataquë, peltas, tac-, tanca, tancil, tangwa, taxë* ◦ PAN { Na jednom místě překládáno „dělat“ [PE18].

TAL [Et] „noha“ (od kotníku dolů), [QL] „podpírat“: *tál, tallunë* ◦ TALAM ◦ POT, RUN¹

TALAM [Et] ▷ TAL „podlaha, země, základ“: *talán* ◦ STUD

TALAT [Et, PE18] „nahýbat se, sesouvat se, klouzat dolů“: *Atalantë, atalta-, talta* ◦ DAT { QL má v podobě TILT.

TAM¹ [Et] „klepat“, [QL] „tlouci; kovat, vytavovat“: *tam-, tamba-, tambaro, tambë, tambin, tambina, tamin* ◦ DAM ◦ PET, TOŇG

TAM² [PE17] „postavit, sestrojít“: *taman, tamma, tamo (ontamo, sintamo)* ◦ TAN¹ { Oba kořeny TAM nějak směřují ke kovářské práci, vycházejí ale odjinud. Tento se zdá být spíše jiným zněním TAN¹.

TAN¹ [Et, PE17] „dělat, vytvářet, vyrábět (pomocí nástrojů)“: *centano, tano, tanwë, Tintánië* ◦ TAM² ◦ KAR

TAN² [PE17] ▷ TA¹ „znamenat, ukazovat“: *tanna, tanwa* ◦ TAS, TEN¹

TAŇG¹ [Et] onom.: *tango* ◦ TIŇG, TOŇG ◦ KWIŇG

TAŇG² « TADA [QL] „dotýkat se, sousedit“: *tangë* ◦ AP¹

TAP [Et] „zastavit“: *tampa, tap-, tapta* ◦ DIL, PUT

TAR¹ [PE17] „stát“: *tar-* ◦ THAR² ◦ TJUL, TOL² { Ve WJ s významem „vysoký“, viz TA₃.

TAR² [QL] „křížit“: *tar-, tarná, tarwë, tarwesta* ◦ THAR¹

TARAG [Et] „tuhý, nepoddajný“: *tarya* ◦ DOR, STAR

TARAK [Et] „roh (zvířecí)“: *tarca* ◦ TARU

TARAKU « TROR [QL] „sušit, uchovávat“: *tarqua-, tarquin*

TARAM [QL] „bít, bušit“: **tarama-, tarambo, taran, tartan* ◦ DARAM ◦ DAM

TARAS [Et] „obtěžovat“: *Tel.*

TARU « TARA [QL] „roh“: *taru, tarucca, tarucco, Taruh-tarna* ◦ TARAK ◦ TIL¹

TAS [VT47] ▷ TA¹ „ukazovat, označovat, vytýkat“: *lepetas, tassa* ◦ TAN², TEN¹

TAT¹ [UT*] „táta“: *tata* ◦ AT¹ × MAM

TAT² [VT42, Et] „dva“: *tanta, tatya-* ◦ ATAT ◦ AT²

TATHAR [Et, PE17] „vrba“: *tasar, tasarë*

TAW [VT39, PE17] „dřevo“: *tauca, taurë (& TUR¹), tautamo, táva, töa, toina* ◦ TAWAR

TAWAR [Et] ▷ TAW „dřevo, les“: *taurë (& TUR¹), taurina, tavar, tavaril, tavaron*

TE [VT48] zájmenný kořen 3. osoby množného čísla: *-t, te* ◦ SE, TA²

TE₃ I. [Et] „čára, směr“ **II.** [QL] „táhnout“ { Změněno na TEN².

TEK [Et, PE17, QL] „dělat značky, psát či kreslit (značky, písmena)“: *tec-, tecco, tecil, tehta, tencelë, tengwa, tengwanda, tengwë, tengwesta* ◦ SAR² { Jiný původ

slova *tengwa* je pod TEN¹. V tomto slově mohou docela dobře splývat oba kořeny.

TEL¹ [WJ] „zakončovat, uzavírat“: *tel-, telda, Teleri, telma, telya-* ◦ TELU ◦ KJEL¹ ◦ MET { Viz též pozn. k TELES.

TEL² [Et, QL] „zakrývat, zastřešovat“: *telmë, telta-* ◦ TELU ◦ TOP, TUP

TELED [PE18]: *Teleri* ◦ TELES ◦ KJELES

TELEK [Et] „kmen, stonek, noha“: *telco* ◦ TULUK

TELES [Et, PE18] „ten úplně vzadu“: *tella, tellë* ◦ KJELES, TELED ◦ KJEL¹ { Odtud i *Teleri*, ale celý kořen byl později nejspíše zkrácen na TEL¹.

TELU [WJ, Et] ▷ TEL¹, TEL² „zastřešovat“: *telumë, Telumehtar*

TEN¹ [QL] „dotýkat se, cítit“: *tendë, tendilë, tendilëa, tentil, tentima, tenya-* ◦ AP¹

TEN² [PE17] „směr“: *tenna* ◦ TEN² ◦ MEN

TEN³ [WJ, VT39, PE17] „označovat, znamenat, ukazovat“: *tëa-, tengwa, tengwë, tengwelë, tengwesta* ◦ TAN², TAS { Viz též kořen TEK.

TEN⁴ [Et] „směr, čára, řada“: *tëa, téma, téra, tië* ◦ TEN² { Přepsáno z TE₃.

TEPH « TEEE [QL] „nenávidět“: *atempa, tempë, tev-, tévië, tevín* { Platnost některých hláskových změn ve slovech není zcela jistá.

TER [Et, QL, PE17] „probodnout, proniknout“: *ter, terë, teren, terenwa, teret, tereva* ◦ TERES ◦ THER

TERES [Et] ▷ TER: *terra*

THAG [VT43] „tlačit, utlačovat, drtit“: *sahta-, sahtië, úsahtië* ◦ STAG ◦ KWAR, MAL¹

THAN [PE17] „zapálit, rozsvítit“: *Tel.* ◦ TUS²

THAR¹ [Et, PE17] „přes, za, napříč“: *Tel.* ◦ TAR² ◦ LAŇ

THAR² [WJ] „vysoký (n. dlouhý) a štíhlý“: *Tel.* ◦ TAR¹ ◦ DEN¹

THAR³ [PE17] „síla, energie“: *Tel.* ◦ WEG

THAW [PE17] „zapáchat“: *saura* ◦ SAW¹ ◦ ŇOL

THE [Et] „vidět; vyhlížet, vypadat“: *Tel.* ◦ KEN

THEL [Et] „sestra“: *osellë* ◦ THELES ◦ NETH¹ × TOR¹

THELES [Et] ▷ THEL: *seler*

THER [PE17] „šít“: *Serindë* ◦ TER ◦ NEM

THIL [Et, PE17] „stříbrný svit“ ◦ ITHIL ◦ GIL, RIL, SIL

THIN [Et, WJ, PE17] „šedý, bledý“: *sinda, Sindar, sindë, sinta-, sinyë* ◦ TIN { Viz též WINID.

THON [Et] „borovice“: *Tel.* { Zdá se, že PE17 předpokládá spíše tvar STON.

THOR [Et] „řítit se dolů“: *Tel.* ◦ THORON ◦ RIP¹

THORON [Et] ▷ THOR „orel“: *sornë, sornion, soron, Sorontar*

THOS [PE17] „děsit, lekat; děsit se“: *sorya-, sossë, sosta-* ◦ GOS, ŇGUR²

THU [Et] „foukat, dýchat“: *súlë, Súlimo, sūrë, súya-* ◦ SU ◦ THUS ◦ PUTH, SUR, SWES, WAW

THUR [Et] „oplotit, obklopit, ukrýt, hlídat“: *Tel.* ◦ PAD, PEL¹, SOT

THUS I. [Et, VT46] ▷ THU „zápach“ ◦ ŇOL **II.** [PE17] „zlá temnota, mlha“: *saura, Sauron* ◦ PHUJ { Pozdější zdroj odvozuje *Sauron* od SAW¹.

TIK [Et] „tečka, bod“: *amatixë, tixë, unutixë* ◦ PIK, TIT

TIKW [QL] „tát“: *ticu-, tiquilë, tiquilin, tiquilindëa* ◦ TIP

TIL¹ [Et] „špička, roh“: *neltil, tildë, Tilion* ◦ EK¹, NAS, NEK¹, TARU

TIL² [QL] *,vlas, chlup“: *til, tilinya, tillë* ◊ PHAS, SPIN
TIN [Et, PE17, QL] „jiskřit, blýskat se stříbrnými či
bledými paprsky“: *tinda, tindë, tindómë, Tindómerel,*
tingilindë, tingilya, tin-, tinta-, Tintallë, tintin-, tinwë
◊ THIN ◊ MBIRIL
TIÑG [Et] onom.: *tinga-, tingë* ◊ DIÑG, TAÑG¹, TOÑG
TIP [QL] *,„drobné kapky, déšť“: *timpa, timpë, timpina,*
timpinë, timpinëa ◊ LIP, TIKW
TIR [Et, QL, PE17] „sledovat, střežit, pozorovat“: *halatirno,*
tir-, tirinwa, tirion, tirissë ◊ KEN
TIT [Et]: *titta* „malý, drobný“ ◊ TIK ◊ NIK, PIK × ALAT
TIW [Et, QL] „tlustý, silný“: *tiuca, tiuco, tiurë, tiusima,*
tiuta-, tiutalë, tiuya- ◊ PHAB
TJAL [Et, QL] „hrát (si)“: *tyal-, tyalangan, tyalië*
TJET [QL] „kojit“: *tyetsë*
TJOS [QL] „kašlat“: *tyos, tyosta-* ◊ KHOT¹
TJUK [QL] „žvýkat“: *tyuhta-, tyus, tyustyuhta-*
TJUL [Et] „stát zpřímá“, [QL] „vysoký“: **tyul-, tyulma,*
tyulta-, tyulussë ◊ RAT¹, TAR¹, TOL²
TJUR [QL] „srazit se“ (o mléce): *tyur, tyurda*
TOL¹ [Et, QL] „ostrov“: *tol* ◊ LON¹
TOL² [VT47] „stát, tyčit se (nad okolními objekty)“: *taltol,*
tolyo ◊ TAR¹, TJUL
TOLOD [VT42, 48] „osm“: *toldëa, toldo* ◊ TOLOT
TOLOT [Et] „osm“: *toltëa, tolto* ◊ TOLOD
TOÑG ◊ TODO [QL] „bít kladivem“ (onom.): *tonga, tongar*
◊ TAÑG, TIÑG ◊ NDAM, TAM¹
TOP [Et] „kryt, střecha“: *top-, tópa* ◊ TUP ◊ TEL²
TOR¹ [Et] „bratr“: *otornassë, otorno, toron* ◊ KHAN²
× THEL
TOR² [PE17] „tajit, skrývat“: *Tel.* ◊ MUJ, PHOZ
TOW [Et] *,„ovčí vlna“: *tó, tóa, tóallë, tóalúmmë* } Zřejmě
nahrazuje kořen ow z QL.
TUB [Et, QL] *,„hluboký“: *tumbo, tumna, Utumno* ◊ NUR¹
} QL uvádí ve tvaru TUM(B)U.
TUG [Et] *,„sval, šlacha“: *tunga, tuo*
TUJ [Et, QL, VT39] „klíčit, rašit“: *tuia-, tuilë, tuilindo,*
tuima, tuita- ◊ KUJ ◊ LAW, LOZ
TUK¹ [Et, QL] „táhnout, přinášet“: *tuc-* ◊ LUK¹
TUK² [QL] patrně kořen pro druhou mocninu základu
číselné soustavy: *tuxa*
TUL [Et] „přicházet, přibližovat se“, [QL] „nést, přinášet;
pohybovat se, přicházet“: *entulessë, tul-, tulma, tulta-,*
tulwë, tulya- × WAN² } Podle QL je navíc pův. význam
„podpírat, nést“, což by ukazovalo na ◊ TULUK.
TULUK [Et, QL] „pevný, silný“: *tulca, tulco, Tulkas* (lidová
etymologie), *tulunca* ◊ TELEK ◊ BEL, POLOD, STALAG
TUM ◊ TUMPU [Et] „hrb“: *tumpo* ◊ TUN ◊ KUP
TUN [Et] *,„kopec, návrší“: *tunda, tundo* ◊ TUM ◊ KUB,
MBON
TUP [PE17, Et, QL] „zakrývat“: *tup-, tupsë* ◊ TOP ◊ TEL²
TUR [Et, PE17, QL] „moc, síla, nadvláda, vítězství; ovlád-
nout, dobýt“: *taura, tur-, Turambar, tūrë* ◊ TURUK
◊ BELEK, KHER
TURUK [PE17] ▷ TUR: *turco*
TURUM [Et]: *turma* „štít“ ◊ MBATH
TUS¹ [Et] *,„keř, nízký strom“: *tussa*
TUS² [QL] „zapálit, vznítit“: *туру, turúva, tustima,*
tusturë, tusturin ◊ US ◊ THAN

U

U [PE17] záporný kořen pův. vyjadřující nedostatek
něčeho: *ú, ú- (úvanima), úna* ◊ GU², UG¹ ◊ PEN¹ } Ve
starších zdrojích je rozšířeno o hlásku G a uváděno se zlými
souvislostmi.
UB¹ [Et] „oplývat“: *úvë, úvëa* ◊ UM² ◊ RIM¹ × PEN¹
UB² [VT48] „uvažovat, brát v úvahu“, v quenijštině
„zamýšlet, mít záměr“: *-uva, úvië* ◊ NIR
UG¹ [Et, PE17] } GU záporný kořen: *u-, ú-, úva* ◊ U ◊ AB,
AL², UM¹
UG² [VT43] „nemít rád“: *úra* ◊ UK ◊ NATH
UJ [Et] *,„mořská rostlina“: *uilë, Uinen*
UK [VT48, PE17] „hnusný“: *ulca* ◊ OK, UG²
UL [Et, QL, PE17] } LU¹ „lít se, proudit“, [WJ] „vylévat“:
úlëa, ulmë, Ulmo (lidová etymologie), *ulundë, ulya-*
◊ JUL¹ ◊ KEL, SIR
ULUG [Et] *,„strašný, ohavný“: *ulundo* ◊ DAJ³
ULUM [QL*] „velbloud“: *ulumpë, ulumpingwë, ulun*
UM¹ [Et, QL] } MU záporný kořen: *um-, úmëa* ◊ AB, AL²,
UG¹
UM² [VT48, PE17] „oplývat“: *um-, umba, úmë, úmëa*
◊ UB¹ ◊ RIM¹
UN [Et, PE17] } NU „dole, dolů, pod“: *un-, undu, unu-*
(unufixë) × AM²
UNUK [Et] *,„dutý“: *unca-, unqua, unquë* ◊ NAB, ROT
UÑG [Et] *,„temnota, hluboký stín“: *ungo, Ungoliantë,*
ungwë ◊ LUM, PHUJ
UR¹ [Et, QL, PE17] *,„žár, horko“: *aurë, úr, uruitë, úruva,*
uruvoitë, urwa ◊ US ◊ NAR¹, RUJ, SAZ } Tento kořen byl
v Etymologiích vyškrtnut, ale nepochybně je platný.
UR² [Et] „velký, široký, rozlehlý“: *úra* ◊ DAJ²
URUN [PM] > RUN² „měď“: *urun* ◊ URUS
URUS [VT41] > RUS¹ „měď“: *urus* ◊ URUN
US [QL] *,„oheň“: *urna, urya-, usta-* ◊ UR¹, TUS² ◊ USUK
◊ NAR¹, SITH
UTH¹ [PE17] „nevhodný, špatný, nesprávný, neúčinný“:
uscarë, uxarë ◊ OK, SRUG × MAG¹
UTH² ◊ USU [QL] „dostat se ven, uniknout“: *us-, uswë*
USUK [Et] ▷ US *,„výpary, kouř“: *usquë*

W

WA¹ [PE17, Et] kořen pro zvuk větru ◊ WAJ, WAW } QL
má gwã.
WA² [PE17] } AW¹ „prýč“: *va* ◊ WAN²
WAZ [Et] „znečistit, poskvřit“: *vahta-, vára, vaxë* ◊ SMAG
× POJ
WAJ¹ [QL, Et] „ovíjet, obklopovat, halit“: *vailë, vaima,*
vaimata-, vainë, vainolë, vaita- ◊ WEJ ◊ KHAP², LAP¹,
PHAN¹
WAJ² [PE17] ▷ WA¹ „foukat, vát“: *vailë, vailima, vaiwë*
◊ SUR, WAW
WAL [PE17] „emoce, cit, pohnutí citů“: *awalda, walmë*
◊ GWAL¹

- WAN¹** [PE17, WJ] „bledý, světlý – zejm. o vlasech“: *Vána, vanessë, vanima, vanya, Vanyar* { Sekundární význam „krásný“ se vyvinul splynutím s kořenem BAN.
- WAN²** [Et] ▷ WA² „odejít, ztratit se, zmizet“: *vanwa, vanwië, vanya*- ◊ LED × TUL { Pozdější zdroje s tímto kořenem asi nepočítají, odvozují přímo od AW¹, WA².
- WAN³** [Et] „husa“: *ván*
- WAR** [Et, VT46] „vzdát, nevydržet, zradit“: *Tel.* ◊ DAB × BOR, STEL
- WATH** [VT42, Et] „stín“: *ausa* ◊ WATHAR ◊ MBATH ◊ DAJ¹
- WATHAR** [VT42] ▷ WATH *, „halit“: *vasar, vasarya*- ◊ PHAN¹, SKAL¹
- WAW** [PE17, Et] ▷ WA¹ „foukat“: *vaiwa* ◊ THU, WAJ²
- WE¹** [*] zájmený kořen 1. osoby mn. č.: *-lwë, -ngwë, we* ◊ ME
- WE²** [PM] } EW „osoba“: *vëra, -wë (Finwë)* ◊ WE3 ◊ MO¹ { Jiné vystvětlení přípony *-wë* viz WEG¹.
- WEB** ◊ GWEVE [QL]: *wembë, wembil* „červ“
- WED** [Et] „poutat“: *vëre* ◊ NUT { Další odvozená slova (*vesta, vestalë*) v důsledku hláskových změn splynula se slovy od BES a ve významu kořene WED se nepoužívají. [Et]
- WEG¹** [PE17, Et] „mužství, (mužná) síla, energie“: *vëa, vëaner, vëassë, vëo, vië, -wë (Finwë)* ◊ NER, THAR³ { Jinde se přípona *-wë* odvozuje od základu WE², WE3.
- WEG²** [PE17] „žít, být aktivní“: *vehhtë, vëo* ◊ KOJ { Další z výsledků snahy o zakořenění koncovky *-wë*.
- WE3** [PE17] ▷ WE² „osoba“: *-wë (Finwë)*
- WEJ** [Et] „vinout, tkát“: *Vairë* ◊ WAJ¹ ◊ LAN², RIG { Jméno *Vairë* se jinde odvozuje od kořene WIR¹ téhož významu.
- WELU** ◊ VELU [QL] „rozvinout“: *veluntë* ◊ PAT¹
- WEN¹** [Et, PE17, QL] „dívka, panna“: *vënë, venessë* ◊ WENED ◊ NETH¹ { Viz též komentář ke kořeni GWEN.
- WEN²** ◊ VENE [QL] „tvarovat, dlabat“: *venë, venta-, venwë* ◊ KAT
- WENED** [Et, PE17] ▷ WEN¹: *vendë, vendelë, -wen (Arwen)*
- WET** ◊ VETE [QL] *, „brada“: *veltë, venta*
- WID** ◊ GWIDI [QL] *, „tkát“: *winda, windelë, wistë* ◊ WIG², WIR¹ ◊ WEJ, LAN²
- WIG¹** [Et, QL] *, „pěna, vodní tříšť“: *wingë, Wingilot* ◊ PHAL¹, ROS¹
- WIG²** [VT42] „tkát“ ◊ WID, WIR¹ ◊ WEJ, LAN²
- WIL** [Et, QL] „letět, vznášet se ve vzduchu“: *vil-, vilma, wilwarin* ◊ RAM¹, WIS¹ { QL má VILI a GWILI.
- WIN** [PE17, VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *vinë, vinya* ◊ WIR² ◊ KEW¹
- WINID** [Et, VT46] *, „šedomodrá“: *vinda-, vindë, vinyë* { Tolkien tento kořen zrušil (a nahradil asi kořenem THIN), ale snad si můžeme dovolit jej exhumovat.
- WIR¹** [PE17, VT39] „tkát“: *Vairë* ◊ WIG², WID { Etymologie toto jméno odvozují od základu WEJ.
- WIR²** [VT46] „nový, čerstvý, mladý“: *virië, vinya* ◊ WIN ◊ GWEN, NETH¹
- WIS¹** [Et]: *vista* „vzduch“ ◊ WIL
- WIS²** [PE17] „měnit, posouvat“: *inwis, vinya-, vista-* ◊ PERES
- WO** [WJ, Et, PE17] slovní základ pro spojení dvou věcí či skupin do páru n. celku; „dohromady“ – o věcech seskupených, ale ne fyzicky spojených: o- (*omentjë*), ó- (*ósanwë*), uo ◊ JO

Rejstřík

Následuje rejstřík pro vyhledávání v Kořenovníku podle českých překladů. Hesla neobsahují upřesnění významu, údaje o souvislostech, pramenech apod. – nejedná se o slovník, jen pouhý seznam odkazů na hesla v hlavní části Kořenovníku. U každé položky jsou kořeny vypsány v abecedním pořadí.

b

balit LAP⁴
 barva KWIL
 bát se KAWAR
 bázeň GAJ⁴, ŇGOR
 bažina, -tý LOG, MOT
 bečet MAW, MBA, NJEN
 bezpečí BAR
 běžet JUR, KEL, LOKW, LOP, NOR
 bičovat SPALAP
 bídný SAW⁴
 bílý GLOS, IS², LOS², NIKW, PHAN²,
 SPAN⁴
 bít DAM, DARAM, NDAM, PALAP, TARAM,
 TOŇG
 bláto LUK³
 blažený AMAN
 bledý DOM, IS², MAD, SLIW, THIN, WAN⁴
 bloudit MIS¹, RAN
 blýskat se IT⁴, TIL
 bod TIK
 bodat IT²
 bohat|ství, -ý AW², LAR
 bole|st, -t̄ 3OR², NAJ, NAJAK, OŇG, SISIT
 borovice THON
 boťa SAJAP, SKJAP
 brada WET
 brána AD²
 bránit OSOT, SOT
 bratr KHAN² TOR⁴
 brnkat, cinkat apod. DIŇG, KWIŇG,
 TAŇG, TIŇG
 brousit RUN³
 břeh RAB²
 bublina PUP
 budoucnost AP², EN²
 buk BERETH, PHER⁴, PHEREN
 bušit TARAM
 bydlet MBAR
 bylina SALAK
 bystrý LIK, PHIN⁴
 být AN², EŇ, JE, NA²

c

cákat PHAL⁴
 celý KWA⁴, KWAT
 cenný BALAD, BILID, MIR⁴
 cesta LEN, LOD
 cíl MEN
 cit WAL
 cítit TEN⁴
 cválat LOP

č

čára TE3, TEŇ²
 čas LU⁴, SAT
 čekat DAR
 čelist ANAK
 černý MOR
 čerstvý KEW⁴, WIN, WIR²
 červ LEWEK, SLOK, WEB
 červen|ohnědý RUS⁴ -ý GAJ², GROJ,
 KAM⁴, KARAN, ROJ²
 česat PEKW
 čich NUPH, NUS⁴
 čilý KJELEK
 čist|it, -ý ALU, LIKW, POJ
 člověk ATAN
 čnít RAT⁴
 čtyři KAN³, KANAT

d

daleký KHAJ
 dařit se GAL⁴
 dát AN⁴
 dcera JEL, JEN²
 dělat KAR, KAT, TAN⁴
 dělit KIL, NEK³, SAT, SKIL
 démon RUK
 den AR²
 děs, -it (se) GOS, GOTH, THOS
 deset KAJ², KAJAN, KWAJ, KWAJAM
 déšť TIP
 devět NETER
 díra DEN²
 dítě KHIN, SELED
 dívat se KHEN
 dívka WEN⁴, WENED
 divoký BEREK, RAB⁴, RAW, SRAB
 dlabat WEN²
 dlaň PALAT, RUN⁴
 dlažba MBAL
 dlouhý ANAD, THAR²
 dmout se PUL
 doba SAT
 dobrý AL⁴, AMAN, AR⁴, MAG⁴, MAN⁴
 dobýt PAJ, TUR
 dobytek JAK²
 dohromady JO, WO
 dol|e, -ů UN
 doléhat DUB⁴
 domov KA, KAW⁴
 dosahovat PHAR, RAK²
 dostat KAM³, ŇGET
 dotýkat se AP⁴, PA⁴, TAŇG², TEN⁴
 doutnat JUL²
 dovednost KUR
 dovnitř IM⁴, MI
 dovolit DAB, LEK

drahokam SINIK
 drahý MIR⁴
 drak LOK
 dráp GAP
 dravý RAW
 drobný PIK, TIT
 drtit MAL⁴, THAG
 držet GAR, 3AR, KAB, KALAP, KHAP⁴,
 KULUP
 dřevo TAW, TAWAR
 dřímat LOS⁴
 dřít SAD
 dub DORON
 duch PHAJ⁴
 důl PHELEK
 důležitý BALAD, BILID
 dům KA, KAW⁴
 dusit se KWOD
 duše PHAJ⁴
 dut|ina, -ý KAB, NAB, ROT, UNUK
 důvěra SATAR
 dva AT², JU, TAT² -náct RASAT
 dveře PHEN
 dvůr PAD
 dýchat SWES, THU
 dýka SIK

e

elf KWEN, KWENED
 emoce WAL
 energie THAR³, WEG⁴
 existovat EŇ, NA²

f

fialový KHEL
 foukat PUTH, SWES, THU, WAJ², WAW

h

had AŇGU, SLOK
 hádat NAW
 hák GAP, REP
 halit DUL, LAP⁴, NDUL, PHAN⁴, SKAL⁴,
 SPAN², WAJ⁴, WATHAR
 hanebný SAW⁴
 hbitý PHER²
 hedvábný PAS, PATH
 hemžit se IB⁴
 hlad SAJ², SAJAK
 hlad|it RUN³ -ký LAT³, PAS, PATH
 hlava KAS
 hlas LAM, OM
 hledat SAK
 hledět KHEN
 hlídat THUR

hlína KEM, KEMEN
hloubit GROT, NDOL², SAP, SROT
hluboký NUR¹, TUB
hluk GLAM
hmot|a, **-ný** GRON, RON², SRON
hnát sl. KHOR
hněd|ožlutý MAD **-ý** BARAN
hněv, **-at se** KHOT³, RUTH
hnisat SISIT
hníst MASAG
hnít KWELEK
hnus|it si DJEL, PHEW **-ný** SAW¹, UK
hodit se KAM²
holubice KU
honit ROJ¹
hora OROT
horko SA3, UR¹
hořký SAG
houba SWAD
hran|a KWIN¹, PEL¹, REG **-ice** GLAN,
 LAN¹, REG, RIM²
hrát ŃGAN (si) TJAL
hrb KUP, TUM
hromad|a KHAG, KUB **-it** PHO3
hrot EK¹
hrouda MBON
hroz|it se PHEW **-ný** DAJ³, NDAJ
hrubý SKOR
hryzat NJAD
hřeben AKAS, KWIN¹, PEK
hvězda EL, ELEN
hvízdat SIP
hrůza GOS, GOTH, ŃGOR, ŃGOROTH,
 ŃGUR², ŃGURUK
hudba SAL
husa WAN³

ch

chápat KHAN¹, SAJ¹
chlad, **-ný** NIKW, RIŃG
chlup TIL²
chodidlo RUN¹
chochol PEK
chorý SLIW
chránit MBATH, OSOT, SOT
chtít MER
chudý OJ²
chuť KJAB
chvět se GIR
chyb|it, **-ovat** DEW², LOJ¹, RAN
chytit GAT¹, LEP, ŃGET, do sítě RAJ¹,
 REB, REM
chytrost KUR

j

já NI²

jádro PHEG
jako BE
jásat GJEL
jasný LIKW, RIL
jazyk LAB
jed SAG, SLOJ
jed|en, **-iný** ER, MIN
jemný MIL², PHIL, PHIN¹, SLIN
jeřáb strom PHARAN
jeskyně GAT², GATH, PHELEG, PHELEK,
 ROD, ROT
jet NOR
jezero AJ², LIN²
jídlo AP³
jilm ALAB, LALAM
jiný EKES, KES, KHJA
jiskřit TIN
jíst MAT
jít AW¹, DEL, KEL, LED, MEN, MIS¹, RAT²
jmenovat ES

k

k AN¹, DA, NA¹
kadeř SPIN
kachna KWA²
kálet MUK
kámen GON, GONOD, SAR¹
kap|at, **-ka** LIB¹, LIP, ROS¹, TIP
kašlat TJOS
keř TUS¹
klacek RUD
klanět se NDUR
klapat PAT²
klen|ba, **-out se** ROD, RON¹
klepat TAM¹
klesat KJEL¹, NDU, NU
klíčit TUJ
klid, **-ný** ESED, KHAW², KWILID, LUR,
 RETH, RU3, SED
klín LAG¹, NEK¹
klít KHU, SKU
kloub LEKW
klouzat TALAT
kmen TELEK
kniha PAR¹
kňučet MIW
kojenec, **-it** LAP², TJET
kon|čit, **-ec** KJEL¹, MANAD, MET
kopat GROT, SAP, SROT
kopec MBON, TUN
kopí EKET
koruna RIG
kořen SULUK
kouř USUK
kousat IT², NAK
kout podst. BEN
kovat PET, TAM¹
kráčet BAT, RAT²

krajka RAJ¹
královský AR¹
krás|a, **-ný** BAN, IR
krátký STIN
kreslit TEK
krev JAR, SEREK
krk AKAS, JAK¹, LAG²
krmit NETH²
kroutit RIK¹, SNUR **k. se** LOK
kroužit SWIN
kruh RIN
krystal MAR²
kryt KAW¹, TOP
krýt MBATH, OSOT, PHAN¹, SOT
křehký NIN¹
křičet JAM, MAW, RAM²
křídlo RAM¹
křivý RAG, RAJAK
křížít, křížovat LA3, TAR²
kulatý KOM², KOR
kůň LOP, ROK
kůra PAR¹
kůže SKEL
kvést LAJ, LO3
květ, **-ina** LOT, LOTH
kvílet MIW
kvokat KEK
kýchat KHOT¹
kyj GRUD, RUD

l

lámat RAK¹
lastura SJAL
led KHELEK, NIKW
lechat KIT
lekat THOS
lem GLAN, LAN¹, RIM²
les TAWAR
lesk ŃGAL, ŃGIL, RUS²
leštit RUN³
letět RIP¹, WIL
levice KHJAR
lézt RET¹
ležet DUB¹, KAJ¹
lhát PHUR
líbat MIKW
list LAS¹
lít se DUJ, UL
lízat LAB
lnout KHIM
lokát SOK
louka NAD
loupat RAD¹, SAD
loupit PIL²
lovit SPAR¹
lpět KHAD, KHIM, LEB, LEM

m

máčet DUJ
mačkat KWAR, MAL¹
magie LUK², ŇGUL
majestátní BARAD
malý NIK, NIP, PEJ, TIT
maminka MAM, NAN
maso AP³, SARAK, SRAW
mast GLIB, LIB²
matka AM¹, EM²
mdlý DOM
meč MAK
mečet NJEN
med GLIS, LIS
medvěd MOROK
měď URUN, URUS
měkký LOG, MIL²
měnit PERES, WIS²
měsíc ITHIL
město PELES
metat KHAT
mez GLAN, LAN¹, PEL¹
mezera DEN², JAG
mezi ENEL
milost LIS –ovat MEL, NIL, SER –ý
 MOJ
mimo AD¹, AR³, AS², AW¹
minout DEW², LOJ¹
místo podst. NOM, SAT
mír RU3
mít GAR, 3AR
mladý NETH¹, WIN, WIR²
mléko ILIM
mlha KHIS, KHITH, MITH, THUS
mluvit KWEN, KWET, ŇGJAL
mnoho LI¹, MAJ³, OL²
moc podst. TUR –i POL¹ –ný BAL,
 BELEK, MBELEK
modr|ozelený NIN² –ý LUG², LUJ
mohyla KHAG
mok|rý LOG, MIS², MISIK –řina MOT
moře AJAR, GAJAR
moudrost NUS², ŇGOL
mouka POR
možnost EK², KE²
mramor GALAS²
mrholení MISID
mučit ŇGAJ¹, ŇGWAL
mumlat KWIS
mušle SJAL
muž, –ství DER¹, 3AN¹, NER, WEG¹
my ME, WE¹
mysl, –et IN², INID, NOW, SAM
mýt se SOW

n

naděje ESTEL

nádhera AKALAR
nádoba KALAP
nadvláda TUR
nafukovat PUTH
náhlý BEREK
nahoru, –ře AM²
nahromadit KUM²
nahý PARAN, PHAL²
nahýbat se TALAT
najít KHIR
naléhat 3OR¹, NID
namlít MUL
napříč THAR¹
narodit se NO¹, ON
naříkat NAJ
nasáklý LOG
následovat BEW, DEW¹, KHIL, NDEW
nastlat SPAR²
natahovat TAJ **n. se** RAK²
natékat PUL
návřší KUB, TUN
navršit KUM²
ne (záporné kořeny) AB, AL², BA, GU,
 LA, MU, U, UG¹, UM¹
nebe 3EL
něco KWA³, MA²
nedo|konalý, –rostlý NUK
nehet NJELEK
nechat LEK
nechutnat NATH
někdo MO¹
nelíbit se NATH
nejvyšší IŇG
nemoc, –ný GEŇG, KWOL, LEW
nenasytnost MIL¹, MILIK
nenávidět KHOT³, TEPH
nepoddajný DOR, TARAG
nepřátelský SRAB
nerost SINIK
nesouměrný SKOR
nesprávný RAJAK, UTH¹
nést KOL, TUL
nešikovný SRAG
neupevněný LER
neuspět LOJ¹
neužitečný, nevhodný UTH¹
nevolnost KWAM, LEW
nevydržet WAR
nezkrocený RAB¹, SRAB
nitro IN², INID
nízký, nízko položený LAT²
noc DO3, PHUJ
noha POT, TAL, TELEK
nos NEŇ
nový KEW¹, WIN, WIR²
nutit MBAW, NID
nůž SIK
nyní SI, SIN

O

o OS¹
oba JU
obalit KHAP²
obdivuhodný MAJ²
období SAT
obětovat DJAK
obchodovat KWAP
obklopovat THUR, WAJ¹
obloha 3EL
oblouk KU3, LU²
oblý NDOL¹
obrátit se NEB
obr NOROTH –ovský JAN¹, KHAW¹
obsahovat KAB, KALAP, KULUP
obtěžovat TARAS
obtížný DER², GUR, SRAG
obývat MBAR
ocel GEREN, JEREN
ocenit 3AN²
od 3O, LO
oddě|leně 3EK –ovat NEK³
odejít AW¹, ELED, LED, WAN²
odchylovat se RAN
odírat RAD¹
odpoč|inek, –ívat ESED, KHAW², SED
odpor DJEL –ný SAW¹
odvázat se KAN², NOL
ohavný DAJ³, NDAJ, ULUG
ohelný DEN¹
oheň NAR¹, US
ohnutý DIP, SKWAR
ohradit JOD, PEL¹
ohromit GAJ¹
ohyb LU², REP
ohýbat (se) DUB², LOK
ochablý KWIKW
oko KHENED
okolo OS¹
okouzlení LUK²
okraj GLAN, LAN¹, REG, RIM²
oloupaný PARAN
olovo KANU
omezit STEN
on, ona, ono SA, SE
oni, ony, ona TA², TE
opakovaný KEW¹
opálit SITH
opevnění GARAT
opírat se NID
oplatit AK², PAJ
oplotit PEL¹, THUR
opotřebovávat GJER
oplývat RIM¹, UB¹, UM²
orel THORON
orech KOT²
osm TOLOD, TOLOT
osoba EW, KWEN, MO¹, WE², WE3
ostatní EKES, KES

osten KARAK
ostrov LON¹, TOL¹
ostř|ný AJAK, LIK –ří LAG¹
osud MANAD, MBARAT
otáčet se KWER, PEL²
otec AT¹
otevř|ený, –ít (se) ETER, GAJ³, LAT¹,
ŇGAJ², PAL, PAT¹
otylý PHAB
ovce MBABA
oves POL²
ovíjet WAJ¹
ovládat KHER, MAG², TUR
ovlivňovat PERES
ovoce MAR¹
označovat ES, TAS, TEŇ¹
oznamovat KWET
oženit se BES
oživnout KUJ

P

padat DAT
pán KON
panna WEN¹, WENED
paprsek AKAL
pás KWILIT
pást NETH²
pastvina NAD
pav|ouk, –učina SLIG
péci MBAS
peklo MBAD
pěna PHAL¹, PHALAS, SPAL, SPALAS,
WIG¹
perla MAR²
pero, peří KWES, PIL¹
pes GRAW, SAW²
pěst KWAR
pět čís. LEMEN, LEPEN, LEPEN
pevný GRON, RON², STALAG, STEL,
TULUK
písek LIT
pískat, pištět KWIN², SIP
pít JUL¹, SOK, SUG, SUK¹
plácát PALAP
pla|men NAR¹ –nout RUJ
pláň ROS²
plášteV NEG
plavat LUT
plaz LEWEK, LOK, SLOK
plést KWIT, RAJ¹, RIG
plivat PIW, RET²
plod JAB –ít PU3
plochý DAL, LAD¹
plot PEL¹
plný KWA¹, KWAT
plynout KEL, LU¹, SIR
po časově AP², EP, PA²
pobízet 3OR¹, SIW

počítat NOT
pod UN
podezření NAW
podlaha TALAM
podobný IM²
podpírat TAL
podporovat RED²
podráždit GWAL¹
podrobovat MBAW
podstata PHEG
pohnutí WAL
pohotový PHER²
pohrdat SPAJ
pohybovat se TUL
pochmurný DEM
pokažený SKOR
pokoušet se RIK²
polévka SULUP
polovina PER
polykat LAK², SLUK
pomáhat ATH, RED²
pomíchat KHOT²
pominout AW¹
pomstít se PAJ
ponechávat KHAP¹, KHEP
porodit ON
poskvrn|a, –ít SMAG, WA3
poslat AN¹
poslouchat LAS², NDUR
posouvat WIS²
postavit TAM²
postrádat LOJ¹, PEN¹
postupovat MEN
posvátný AJAN, AMAN, GAJAS¹
potomek ŇGJO
potrestat PAJ
poutat WED
používat JUK, MAG²
povolávat JAL, KAN¹
pozorovat TIR
požadovat KAN¹
požehnaný AL¹
práce MO²
prach ASAT
pravice PHOR
prázdný KUM¹, LUS
probodnout TER, TERES
probudit se KUJ
prodlužovat TAJ
proklínat KHU, SKU
pronásledovat ROJ¹, SPAR¹
proniknout TER, TERES
propast JAG
prosít IKW
prospívat GAL¹
prostor SAT
proud, –ít DUJ, LIKW, UL
prst LEP, LEPER
prudk|ost, –ý GOR, SRAB
pruh RIP²

prů|chod DEN² –jezd LOD
průzračný LIKW
první IŇG, MIN
pryč AW¹, 3O, WA²
pryskyřice SUK²
přát si ID, IR, MER
před místně EP, časově NO²
předek, přední část NIB
předcházet JES², JESET
přední IŇG
předpokládat INIK
představovat si NOW
přecházet, překračovat LA3
přes LAŇ, THAR¹
přesívat SILIT
přestávat KJEL¹, PUS
přibližovat se TUL
příboj SOL
přidat 3AN²
přicházet TUL
příkrý STAL²
přilba KHAR, KHARAN, KHARAP, STOL
příliš MAJ³
přinášet TUK¹, TUL
připomínat (si) REN
připravený PHER²
přírůstek AM²
přístav KHOP
přístupný LAT¹
přít se KHOT³
přítel NDIL, NIL
psát SAR², TEK
ptáček PHILIK
pud GOR
půda KEM, KEMEN
puknout RUW
pustit LEK
putovat DEL, LED, RAB¹, RAN

R

radit 3OR¹
radovat se GJEL
rákosí ESEK
rašit LO3, TUJ
roh BEN, OROM, ROM, TARAK, TARU,
TIL¹
rojít se IB¹
rok JEN¹
rostlina GAL¹, KEW², LAW¹, UJ
rozčilovat IT²
rozdělit STAK
rozhazovat RED¹
rozhodn|out, –utí NIR, STAN
rozkládat se, hnít KWELEK
rozlehlý ALAT, JAN¹, PAL, UR²
rozlomit SKAT
rozmnožovat se PU3
rozprostřít SPAR²

rozpůlit PER
rozsvítit THAN
rozsypat SPAR²
rozširovat se GAJ³, ŇGAJ²
roztáčet KWIR
roztínat KIR, SJAD¹, PHALAK
rozumět KHAN¹
rozvinout PAT¹, WELU
ruda SINIK
rudý RUN²
ruka KWAR, MAŽ
ruměný GAJ²
růst sl. GAL¹
rušit PERES
rvát NARAK, SKAR
ryb|a LIW –ka SKAL²
rýt SAR²

ř

řada TEN²
řeč KWE
řemínek LATH
řezat KIR, KIRIS, MAK, SAR³
říkat KWET
řítit se RIP¹, THOR

S

s JO, WO
sam|ec ŽAN⁴ –ice IN⁴
samostatně ŽEK
samota ER
sbírat KOM¹, LEP
sedět KHAD, KHAM
sedm OTOK, OTOS
sehnutý NDIP, NDUB
sekat DARAM, KIR, KIRIS, MAK,
PHALAK, RIS
semeno ERED
sen OLOS, PHAN³
sesouvat se TALAT
sestra NETH¹, THEL, THELES
sestrojit TAM²
sestupovat NU
sevř|ený AK¹ –ít MAP, NAP
sežehnout SITH
shrbený NDUB
shromáždít KHOT², KHOTH, KOM¹
shýbat se KAW²
síla NER, THAR³, TUR, WEG¹
silný BAL, BARAD, BEL, GAL¹, MBELEK,
POL¹, POLOD, STAL¹, TIW, TULUK
sít RED¹
síf RAJ¹
skákat KAP, KHAL², NOR
skála KHARAS
sklánět se KAW²

sklo KALAK, KHJEL, KHJELES
sklon PED
skrývat DUL, NDUL, PHOŽ, SPAN², TOR²
skvělý MAJ²
skvrna MBOT
slábnout KWEL
slabý DIP, MIL², NIP
sladkost LIS
sledovat TIR
slepice KOROK², POROK
sliz LUK³
sloužit BEW, NDUR
složit PAR²
slunce ANAR, AS¹
slupka PAR¹
slza NEJ
smát se GLAD, KAK, LAD², LAL
smě|ř TEŽ, TEN², TEN² –řovat MEN
smlouvat KWAP
smutný DEM
smysl NUS²
snášet KOL
snažit se NDEB, RIK²
sníh GOLOS, LOS², NIKW, SRIS
snít OL¹
sokol PHI
soudit BAD, NAM
souhlasit KAM²
sousedit TAŇG²
souš NDOR
spát LOS¹, PHUM
spěch ALAK
splétat LAN², LI²
spodek DAL
spoj, –ovat JAT, LEKW, LIM
spor KOT¹, KOTH, OKOT
spouštět KHOR
sráz IB², KHARAS
srazit se o mléce TJUR
srdce IN², KHO, KHON
srkat SALAP
srovnat PAN
srp KIRIK
stačit PHAR
stahovat SAD
stál|e EN¹, OJ¹ –ost SATAR
stavět KAR
stát TAR¹, TJUL, TOL²
statečn|ost, –ý BER, NER, STALAG
statný STALAG
stejný IM²
stékat KEL
stěsnať STEN
stín DAJ¹, PHUJ, UŇG, WATH –ít PHAN¹,
SKAL¹
sfláčovat KWAR, SJAD², STAG
sto či veletucet TUK²
stonek TELEK
stoupat AM², OR, RO
strach DJEL, GAJAS², GRUK, ŽOR², RUK

strašný ULUG
strom GALAD, ORON, TUS¹
střed ENED, NED
střecha TOP
střežit TIR
stříbro KJELEP, SIL, SILIP, THIL
suchý PARAK
sůl SIŇG
surový, násilný SRAB
sušit TARAKU
svah PED
sval TUG
svat|ý GAJAS¹ –yně JAN²
svažovat se PEN², PENED
svět|o KALAR, LAWAR –ý WAN¹
svěšený DIP, KWIKW, NDIP
svěží GWEN, NETH¹
svíjet se LOK
svírat KWAR
svítit GAL², GIL, KAL
svižný KJELEK, LAK¹
svobod|a, –ný PHAJ², LER
syčet OS², SIS, SUS
syn JON
syslit PHOŽ

š

šed|omodrý WINID –ý MITH, THIN
šeptat KWIS, SLUS, SRUS
šero LUM
šest ENEK
šikovný PHIN¹
šíp PILIM
široký JAN¹, LAD¹, PAL, UR²
šít NEM, THER
šklebit se MIRIT
škrábat NJATH, RAD¹, SRIP
škub|at, –nutí KARAP, RIK³, RIKH
šlacha TUG
šlapat BAT
šlehat KWIR, SPALAP
špatný OK, SAW¹, UTH¹
špič|atý AJAK –ka EK¹, NAS, NEK¹,
SNAS, TIL¹
špína SMAG
šplouchat PHAL¹
štěkat KHUG
štíhlý DEN¹, NIN¹, THAR²
štípat RIS
štít TURUM
šťastný AL¹, GALAS¹
šťáva MARAK, PIS, SAB
šťourat LEP
šum OS²
švitořit LIR

t

táhnout LUK¹, TEŽ, TUK¹
 tajit, -ný TOR², MUJ
 tam, támhle EN², JA², TA¹
 tančit LILIT
 tát TIKW
 táta TAT¹
 téci NEN, SIR
 tečka TIK
 tehdy JA², TA¹
 tělo SARAK, SRAW
 temnota LUM, THUS, UŇG
 tenký NAKH, PHIL
 tepl|o, -ý AS¹, LAW²
 tes|ák KARAK -ař STAB -at SAR²
 těsto MBAS
 těžký GUR, LUG¹
 tichý LUR
 tkát LAN², NAT, WEJ, WID, WIG²
 flačit MBAW, NID, STAG, THAG
 flachat NJAT
 flouci NDAM, PET, TAM¹
 flustý PHAB, TIW
 tmavý DUN, ŇGOLOD
 to TA¹
 točit RIK¹ t. se NOR, PIR
 toto SI, SIN
 toulat se MIS¹, RAN
 toužit ID, IR, JER, JES¹, MER, MIL¹,
 MILIK
 trápení, -it KWOL, ŇGAJ¹
 tráva SALAK
 trhat NARAK, SKAR
 trn EREK
 troubit OROM, RAM², ROM
 trpasličí NUK
 trpě|livý RETH -t KOL, GWAL²
 třást se GIR, KWATH, PAP
 tři NEL, NELED
 třídit SILIT
 tříšť vodní ROS¹, WIG¹
 třpytit se IT¹, MBIRIL, RIL, SINIT
 tučný LAR
 tuhý DOR, GUR, STAR, STARAN, TARAG
 tunel, -ovat GROT, ROT, SROT
 tužit INIK, NAW
 tvarovat KAT, WEN²
 tvář NIB
 tvrdý DOR, GON
 ty KE¹, LE
 tyčit se RAT¹, TOL²

u

u AD¹
 ucpat DIL
 účta GAJ¹, ŇGOR

uctívat AJ¹, AJAN
 uč|ení ŇGOL -it se PAR³
 úder PILIT
 údolí NAD
 ucho SLAS
 uchopit MAŽ, MAP, NAP
 uchovávat TARAKU
 ukazovat PAT¹, STAN, TAN², TAS, TEŇ¹
 ukrást NAKW
 úkryt KAW¹
 ukrývat SKAL¹, THUR
 ukvapenost GOR
 ulehčovat ATH
 umírat KWEL
 umístit PAN
 unavený LUB
 uniknout REK, UTH²
 upevnit KHAP¹, PAN, TAK
 úplný KWA¹, KWAT
 uprostřed ENEL
 určit STAN
 usmívat se MIR², RAJ²
 uspořádat PAN
 ústa OP, PEG, PEŇ, PHAW, SOŇ
 ustoupit DAB
 útes IB²
 utlačovat THAG
 uvadat KWEL
 uvažovat UB²
 uvědomovat si SAM
 uvnitř IM¹, MI
 uvolnit LEK
 uzavírat JOD, PAK, TEL¹
 uzdravovat ATH
 úzký AK¹, NAKH

v

v IM¹, MI
 vadnout KHES²
 valit se KOR
 varovat ŽOR¹
 vařit MBAS
 vát WAJ²
 vaz AKAS
 vázat KHAP¹, LIM, NAT, NUT, RAP, SNAR
 vážít si AJ¹, MIR¹
 včela NEŽ
 vdát se BES
 věc MA²
 věčně OJ¹
 vědět IS¹, SAJ¹
 vedle AD¹, AR³, AS²
 velbloud ULUM
 velet KAN¹, KHES¹
 velký ALAT, BARAD, BEL, BELEK, DAJ²,
 MBELEK, POL¹, UR²
 ven AW¹, ET
 věnec RIG

vesel|it se GALAS¹, MBER -ý NETH¹
 vesmír ILU
 věrnost SATAR
 věst KAN¹, KON
 větev GOLOB, OLOB
 vézt LUK¹
 vchod AD²
 vidě|ní, sen OLOS -t KEN, KHEN, THE
 víno MIRU
 vinout RIG, WEJ
 vířit SWIN
 viset GLIŇG, LIŇG, PIP
 vít RIG
 vítězství TUR
 vítr SU, SUR, WA¹
 vládnout KHER
 vlákno SPIN
 vlastnit GAR, KHER
 vlas, -y LOKH, PHAS, PHIN², SPIN, TIL²
 vléci LUK¹ v. se PIP
 vlhk|ost, -ý MARAK, MIS², MISID
 vlk DARAK, ŇGARAM
 vlna ovčí OW, TOW
 vložit STAK
 vně AR³, ET
 vnímat KEN
 vnitřek PHEG
 vnuk ŇGJO
 voda LIKW, LON², NEN
 volat JAL, JAM, KAN¹
 volný LER
 vonět NARAD
 vousy SPANAG
 vrána KAWAK¹, KOROK¹
 vrátit AK², DAN, NDAN v. se RAD²
 vrba TATHAR
 vrhat KHAT
 vrčet NUR²
 vrtět se PIR
 vše IL, ILU
 všímat si KEN
 vůle NIR
 vy DE
 výběžek KWIN¹
 vyčínívat BUD, MBUD, MIN, RAS
 vydechnout PHIR
 vyděsit GAJ¹
 vyhlížet THE
 výkřik ŽOR²
 vylévat UL
 vylizovat SALAP
 vyměňovat MBAKH
 vymyslet, vynalézt GAW, GOW
 vynikající AR¹
 vypadat THE
 výpary USUK
 vyprávět NAR², NJAR
 vyrábět KAR, TAN¹
 vysmívat se JAJ

vysok|o, -ý BARAD, OR, TA3, TAR¹, THAR², TJUL
 vysušený DOR
 vyšetřovat KETH
 výšina OROT
 výt KHUG, ŇGAW
 vytavovat TAM¹
 vytrvat BOR, BORON
 vytvořit MAJ¹, TAN¹
 vytýkat TAS
 vývrt ROT
 vyvýšit BAR, KHAL¹
 vyzařovat PHAJ¹
 vyznačovat SAT
 vzadu NO², TELES
 vzdálený KHAJ
 vzdát (se) DAB, WAR
 vzduch WIS¹
 vzhůru OR
 vzít NAKW
 vzkvétat GAL¹
 vznášet se WIL
 vznešený AR¹, ARAN, ARAT, TA3
 vznítit TUS²
 vzrůst AM²
 vzrušovat GWAL¹, SIW
 vztek RUTH
 vždy OJ¹

Z

z 30
 za, přes LAŇ, THAR¹, vzadu NO²
 zabít DAK, NDAK
 zadržovat KAB, KHAP¹, KHEP
 zahalít KHAP²
 zachránit (se) BAR, REK
 zachytit GAT¹
 základ STUD, SUD, TALAM
 zakončovat TEL¹

zakrnělý NUK
 zakrývat TEL², TUP
 záměr NIR, UB²
 zamýšlet UB²
 zapadat NDU
 zápach THUS
 zapáchat JOL, ŇOL, THAW
 zapálit THAN, TUS²
 zápasit KOT¹, KOTH, OKOT
 zaplavovat DUJ
 zaplétat REB, REM, SNEW
 zaplnit DIL
 zármutek NAJ
 zář|e, -it, -ivý AKALAR, IT¹, KALAR, ŇAL, ŇGAL, RIL
 zastavit PUS, PUT, TAP z. se DAR
 zastřešovat TEL², TELU
 zatěžovat MBAW
 zavřít KHOL, SKOL
 zbavit NEK²
 zbloudilý RAB¹
 zde SI, SIN
 zdobení KWIL
 zdravý AL¹, GAL¹, MAN¹
 zdržovat se LEB, LEM
 zeď RAB²
 zelený GWEN, LAJAK
 země DAL, KEM, KEMEN, NDOR, TALAM
 zemřít KWAL, ŇGUR¹, PHIR
 zet GAJ³, GAS, JAG, ŇGAJ²
 zívát GAS, JAG
 zkoumat KETH
 zkoušet NDEB
 zkrátit STEN
 zlato GLAWAR, KUL, LAWAR, MALAT
 -rudý KUL
 zlý OK, SAW¹, SRUG
 zmizet WAN²
 značka TEK
 znalost ŇGOL
 znamen|at TAN², TEŇ¹ -itý MAJ²
 zná|mý MOJ -t IS¹

znečistit WA3
 znechucení 3OR²
 znít NJEL
 znovu AT², EN¹, ENET
 zobrazovat EM¹
 zpět AT², DAN, NDAN
 zpívat GLIR, LIN¹, LIR, NJEL
 zplodit NO¹, ON
 způsobit KJAR
 zradit WAR
 zrát MAR¹
 zručný PHIN¹
 zrzavý GROJ, ROJ², RUS¹
 ztratit se WAN²
 zub KARAK, NELEK
 zuřivost RUTH
 zůstávat DAR, KHAD, LEB, LEM, RETH
 zvednout BAR, KHAL¹ z. se RO
 zvětšit 3AN²
 zvíře LAMAN
 zvlášť 3EK
 zvon|ění, -it NJEL, NJOL, ŇGJEL, ŇGJOL
 zvuk GLAM, LAM, LIN¹, OM, SLON

Ž

žába KAWAK²
 žádat IKW
 žár UR¹
 žalář MBAD
 železo AŇG, GEREN, JEREN
 žen|a IN¹, NDIS, NETH¹, NI¹, NIS -ich
 NDER
 žhavý, žhnoucí BARAS, RUN²
 žít KEW², KOJ, LAJ, WEG²
 živ|ot LAW¹, -ý NETH¹
 žízeň LOJ²
 žlutý MAL², SMAL
 žvanit NJAT
 žvýkat TJUK

Kořenovník – soupis eldarských etymologických kořenů. Podle knih a jazykovědných textů J. R. R. Tolkiena s využitím sekundárních pramenů z oboru eldarské jazykovědy sepsal Quen. Práce nebyla konzultována s rodilým mluvčím žádného z eldarských jazyků ani s oxfordským profesorem jazyků, a podle toho je třeba posuzovat její důvěryhodnost.

Vysázeno pomocí systému $\LaTeX$, obálka vytvořena v programu Scribus. Text je z Antykwy Toruňské.

e-mail: quenduluin@seznam.cz

web: <http://quenyalambe.bluefile.cz>

Verze Coirë („probouzení“, první období jara) 2013.

